

Šiame numery:

Baltiškųjų studijų konferencijai
artėjant.
Architekto Jono Kovalskio-Kovos
kūrybinio palikimo lobiai.
Pokalbis su dailininke Elena Urbaityte.
Balio Augino eilėraščiai.
Max'o Frisch'o romano ištrauka.
Kalbos kultūra.
Lietuvio drama New Yorko scenoje.
Kultūrinė kronika.
Nauji leidiniai.
Spygliai ir dygliai.

Baltiškųjų studijų konferencijai artėjant

Ne mes suaukojom 30,000 dol., norint sužinoti, kur yra ir kokia medžiaga apie pabaltiečius. National Endowment for the Humanities tam reikalui paskyrė 18,000 dol., o Wisconsin'o universitetas 12,00 dol.

Projektą pateikė ir jam vadovauja trys Amerikos universitetų profesoriai: dr. Valters Nollendorfs, dr. Ilse Lehistė, ir dr. Vytautas Vardys. Latvės, estė ir lietuviai.

Germanistas, lingvistė ir politinių mokslų specialistas, šie profesoriai ir savo srityse randa temų, kurios rištasi su Pabaltijū, ir bendrom įdomiom puoselėja baltistiką akademiniam pasauly. Visi trys yra buvę Association for the Advancement of Baltic Studies, AABS, pirmininkais. O mūsų šalis prof. Vardys gali didžiuotis buvęs pirmas šios draugijos rinktas pirmininkas.

Išsikūrusi 1968 metais, AABS per dešimt atkaklaus, moksliniai kompetentingo darbo išsiriškavo gerai vertinamų mokslinių draugijų tarpan. Į didžiulius AABS konferencijas, kurios rengiamos kas dveji metai, atvyksta savo studijinių duomenų skelbti mokslininkai iš daugelio šalių.

AABS yra tarptautinė, mokslinė draugija; Journal of Baltic Studies priima straipsnius ne vien anglų kalba.

AABS veikla yra ne politinio pobūdžio, ne propagandinio. Tačiau yra tiesa, kad jau vien nuolatiniu kreipimu dėmesio į Pabaltijį ji talkina mūsų pastangoms Lietuvos klausimą laikyti prieš žmonių akis. Todėl nesistebėtina, kad ir JAV LB Kultūros taryba skatina lietuvius palaikyti šios draugijos veiklą.

Organizaciniam AABS darbe lietuviai buvome veiklūs iš pat pradžių, bet ilgokai narių skaičiumi buvom atsilikę. Pagaliau

imam labiau įsijungti į šį svarbų darbą ir mes. Šiuo metu daugėja lietuviškų pavardžių iš Toronto. Iš ten tikimasi beveik antplūdžio, nes tos gausios ir veiklios kolonijos žmonės netrukus turės progą su AABS susipažinti iš arti. Gegužės 11-14 dienomis Toronto universitete vyks Šeštoji AABS baltistikos konferencija. Konferencija remia Toronto universitetas, Centre for International Studies, Centre for Russian and East European Studies, the Multicultural History Society of Ontario, the Estonian Art Centre, the Estonian Learned Societies, the Estonian (Toronto) Credit Union, the Latvian (Toronto) Credit Union, lietuvių "Parama" (Toronto) "Talka" ir privatus asmenys. Organizaciniam komitete, kuriame vadovauja latvė, aktyviai dalyvauja ir lietuviai.

Konferencijoj bus skaitoma daugiau kaip 100 mokslinių pranešimų. Ši konferencija sutrauks daugiau klausytojų negu paprastai, nes viena programos dalis yra jautri ir kontroversinė. Bus nagrinėjama Pabaltijo žydų problema.

Šią temą nagrinėti buvo nuspręsta prieš kelerius metus. Buvo ryžtasi tai daryti, norint tuo klausimu kylančią polemiką persijot jausminiai vėsioj mokslinėj plotmėj. Prof. Romualdas Misiūnas buvo pakviestas šia sekcija rūpintis.

Kaip mokslinės konferencijos rengiant įprasta, buvo spaudoj pranešta apie įvyksiančią konferenciją ir paskelbta, kad norintieji dalyvauti konferencijoj kreiptųsi į moderatorių. Iš visų įkvietimą atsiliepusių prof. Misiūnas tik vienam pasiūlė su savo tema kreiptis į kitos srities moderatorių. Prof. Misiūnas papildomai pakvietė keletą mokslininkų ir šios srities žinovų. Tie, kurie pakvietimą priėmė, dalyvavo, kurie nesutiko, savaime aišku, pranešimo neskaitys. Tačiau, kadangi atsiliepusių buvo nemažai, bus ne viena sekcija, o keturios.

Teko skaityti baiminimąsi, kad pateikti pranešimai bus lietuviams nepalankūs. Ar taip, ar ne, sužinosim, pranešimus išgirdę, tačiau gal nevisai tikslu tikėtis, kad būtų kaltintųjų, ar gynybų. Mokslinė konferencija nėra teismas. Mokslinėse konferencijose

(Nukelta į 2 psl.).

ARCHITEKTO KŪRYBINIO PALIKIMO LOBIAI

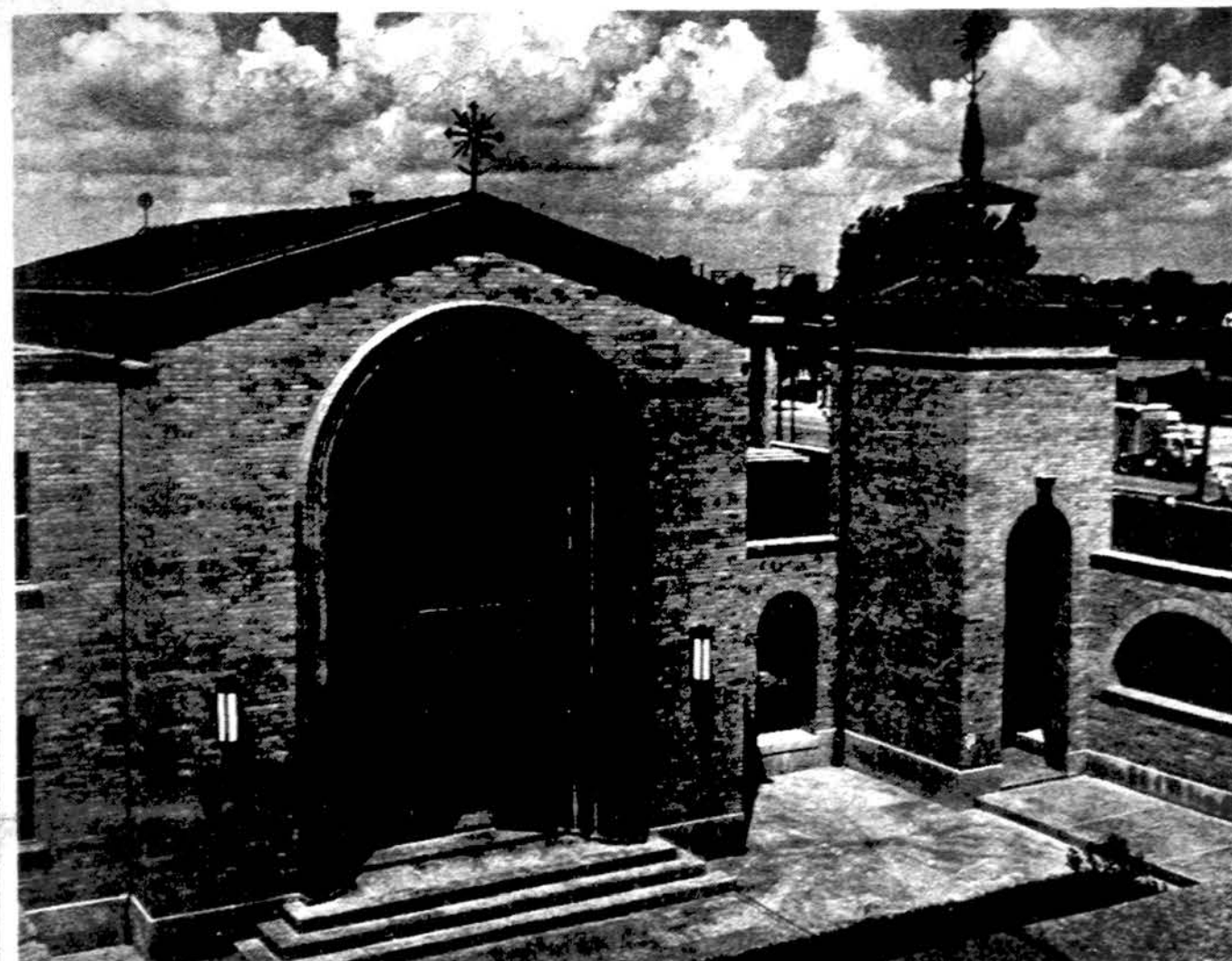
JURGIS OKUNIS

Prieš metus mirė vienas iš mūsų išskiliųjų menininkų — architektas Jonas Kovalskis — Kova. Su jo asmeniu yra susiję pirmieji mūsų nepriklausomos Lietuvos atstatymo daigai, ir jam mūsų kultūros istorijoje priklausė garbinga vieta. Jis, kaip architektas, visuomenininkas ir pedagogas, paliko turtingą įnašą mūsų miestų aplinkai pagerinti, padėjo suformuoti visuomenėje nusistatymą turėti ne tik savo miestų planą, bet taip pat jiems suteikti lietuvišką architektūrinį charakterį. Kaip pedagogas jis paruošė Lietuvai naujus jaunų architektų kadrus.

Šio iškilaus ir savo būdu kuklaus menininko — kūrėjo asmenybė yra tiek šakota, įvairi ir idomi, kad ji verta rimtų studijų. Juo labiau, kad paskelbti medžiaga apie architektą Joną Kovalskį — Kovą, taptų vertingu aspiracijos šaltiniu mūsų jaunųjų architektų kartoms.

Su architektu J. Kovalskio — Kovos kūryba man teko susipažinti daug anksčiau, negu užmezgė mūsų asmeniškai pažintis. Vos baigęs studijas Paryžiuje ir pradėjęs dirbti Kauno miesto savivaldybėje miesto planavimo architektu, jis ėmėsi aktyvaus darbo ir dažnai skaitydavo paskaitas aktualiais krašto atstatymo klausimais. Be to, su savo darbais dalyvavo tuomet Lietuvoje skelbiamuose gausiuose konkursuose. Vieni iš pirmųjų jo konkursinių darbų buvo Dariaus — Girėno paminklo projektas Kaune ir Baltijos valstybių (Lietuvos, Latvijos ir Estijos) paviljono projektas Paryžiaus Pasauli-

Jono Kovalskio-Kovos mirties metinėms

Lietuvių marijonų vienuolyno Chicagoje kiemas ir koplyčia.

Architektas Jonas Kovalskis-Kova

nėje parodoje 1937 metais. Tie abu projektai buvo vėliau išstatyti jubiliejinėj 20-ties metų Lietuvos nepriklausomybės proga sukurtoje dailės parodoje 1938 metais Kaune.

Iš laiko perspektyvos žiūrint, ši paroda, pirmą kartą įjungusi ir architektų darbus, simbolizavo to laiko vis didėjantį mūsų visuomenės susidomėjimą architektūra ir architektais. Galbūt tą posūkį ir lėmė dideliu skoniu ir meniškai atlikti arch. Jono Ko-

valskio darbai, kuriuose jautėsi prancūzų akademijų tradicijos.

Amžiuose nusistovėjusi tradicija, kad pastatų kūrėjai patys asmeniškai sukuria, atlieka bei vadovauja įkūnijimo darbui, visais laikais siejosi su aukštais reikalavimais pačiam architektui ir jo sugebėjimams. Toks vispusiškas architektų dalyvavimas, be jo įgimto talento, reikalavo iš jo didelio pasiruošimo, plačios vaizduotės, sugebėjimo piešiniu išreikšti savo mintis ir nepaprasto darbštumo.

Architektas Jonas Kovalskis — Kova vienas iš pirmųjų pasirodė šių architektų tradicijų puoselėtojų mūsų tuo laiku negausiame ir savo formacijomis margame Lietuvos architektų būryje. Be to, jo sugebėjimas kurti laiko dvasoje, įjungiant klasikinius elementus ir lietuviškos architektūros tradicijas į šių laikų moderniąją architektūrą, dar labiau praturtino jo indėlį architektūrinuose įsiekojimuose.

Reikia pastebėti, kad architektas Jono Kovalskio — Kovos visuotinio projektavimo metodus šiandien darosi vėl labai aktualius. Įvairių bandymų nualintoji modernioji architektūra visaiškai užmiršo bei nutolo nuo jos pagrindinio uždavinio — tarnauti žmogui. Užtuot jam tarnavus, architektūra beprasmiškai žmogų paskandino stikliniuose kanjonuose.

Prieš kurį laiką Jungtinėse Amerikos Valstybėse specialiose parodose su dideliu pasisekimu buvo parodyti Prancūzijos akademikų architektūros darbai. Savo turiniu tai buvo "išjieskotos" klasikos šedevrai, kurių formos vargu galėtų būti atkartotos, bet projektavimo principu visi pastebėjo visuotinio sprendimo pradą, kada architektas yra projekto visumos autorius. Tuojau pasigirdo

nuomonių, kad prie šio principo turėtų būti vėl sugrįžta, norint išvengti išvairančio "cirko" bei "chaoso" dabartinėje Amerikos architektūroje.

Nėra reikalo kartoti išgyventos praeities formų, bet yra tikras reikalas padaryti visų su pastato projektavimu susijusių sąlygų sąžiningą analizę bei studijas. Tokios analizės stokojimo išdava: kartais turime architektūrą, bet nėra patogių patalpų, arba yra patalpos, bet nėra architektūros...

Rimtas akademinis pasiruošimas, įgimtas talentas ir nenulstamas įsiekojimas naujo, logiško ir estetiško patiesinamo sprendimo įgalino arch. Kovalskį — Kovą pastatyti Lietuvoje ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse apšviat pastatų, kurių architektūrinis tradicijos tampa šiandien ypač brangintinu mūsų kultūrinio palikimu. Gi lietuvių architektų ateities kartoms, norint išlikti kūrybingais, tą tradiciją bei principų taisyklas taps neįtikinai keliu organizuoti architektų kūrybinei veiklai užtikrinti.

Prisimenu, kaip nuo pirmųjų mūsų asmeninės pažinties pasikalbėjimų su arch. Jonu Kovalskiu — Kova mes greitai perėjome prie diskusijų apie architektūros formos evoliuciją ir panaudojimą lietuviško stiliaus motyvų modernioje architektūroje. Jau

nuo net įtikinančiai užbaigtu sakiniu kalbantis architektas, atrodė labai susikaupęs ties diskutuojamu objektu ir kiekvieną pareiškimą nusakė turtingu sakiniu, pabrėždamas detales. Jame buvo visos gero dėsnytojo — filosofo savybės, bet jam tai buvo jo įgimta savybė. Pasikalbėjimus jis visuomet papuošdavo samoningu humoru, kas teikdavo diskusijoms jaukumo. Diskutuojan-

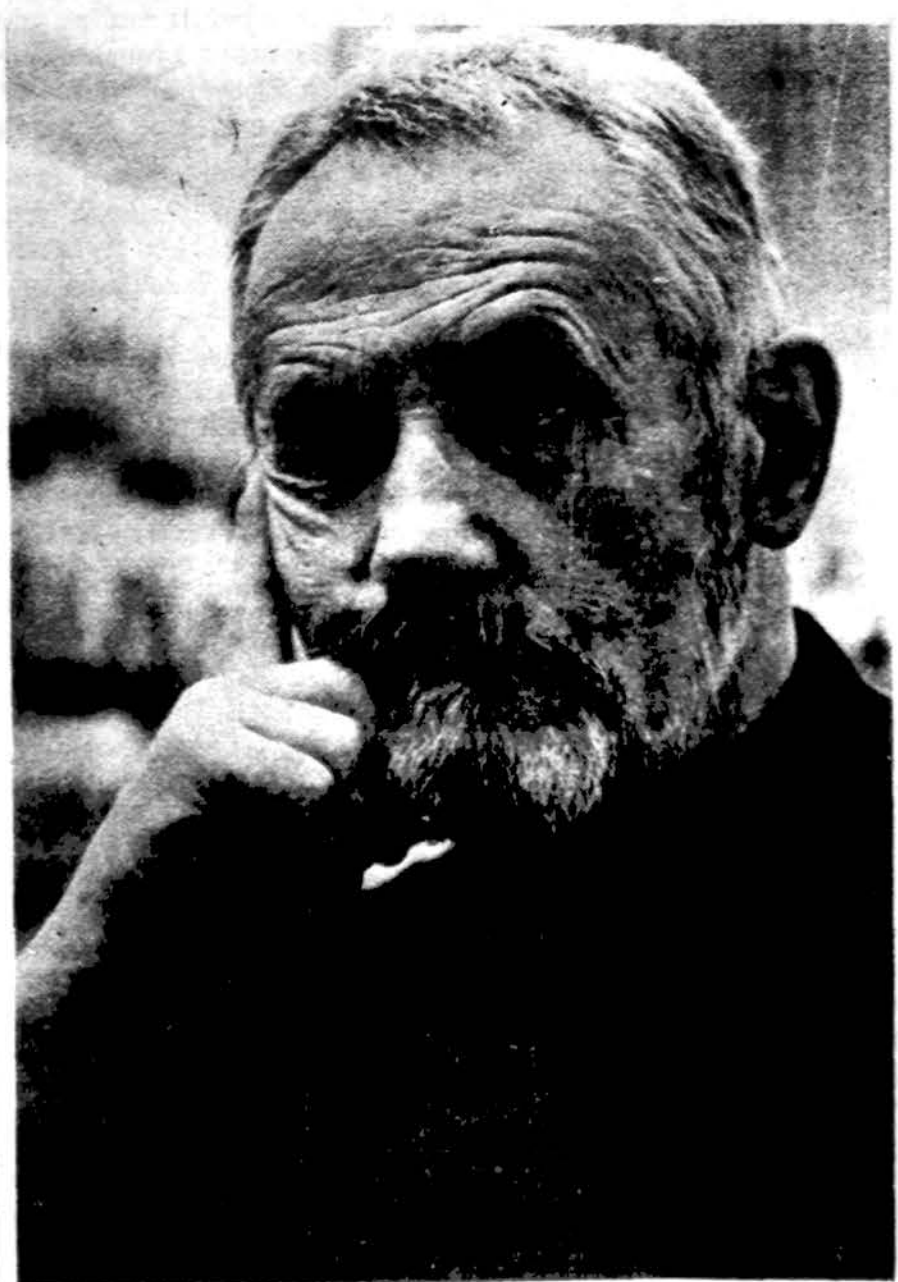
lietuviško stiliaus reikala, jis dažnai užakcentuodavo: "Įsiekojimu, bei studijų rezultate stenkimės, kad mūsų architektūra būtų tobula, o lietuviška ji bus ir be mūsų pastangų". Tikrai, vien tik pastangų dažnai neužtenka. Yra daug faktorių, kurie padaro pastatą tai ar kitai vietai būdingu. Lietuvai lankantieji užsieniečiai, pamatę mūsų barokinio stiliaus bažnyčias, jas vadina "lietuviškojo baroko" pavyzdžiais. Jų išvaizda mažai panaši į tradicinio baroko stilių, kurio pastatai buvo iš tašyto akmens, pietų saulės spindulių apšviesti atrodė monumentaliai ir slegiančiai. Gi mūsų barokinių bažnyčių sienos, būdamos iš plytų ir tinko, turi švelnią išvaizdą. Tas pats yra ir su gotikos stiliumi. Mūsų degintų plytų gotikos pastatai yra tiek susiję su Lietuvos plytų vartojimo tradicija, kad tikslingesniam tų pastatų architektūros apibūdinimui, visai tiktų, pavadinus ją "lietuviškąja gotika".

Lietuvių liaudies motyvų panaudojimas monumentalioje namų statyboje miestuose sudaro gana plačią architektūrinį įsiekojimų sritį. Suprantama, vien padabinimas miestų namų fasadų liaudies motyvais dar toli gražu nėra lietuviško stiliaus sukurimas. Įjungimas liaudies motyvų, kurie daugiausia susiformavo medyje, jų interpretacija akmenyje visuomet reikalauja platesnių studijų formos, konstruktyvinės logikos ir estetikos požiūrio. Vidaus architektūroje liaudies motyvų tematika daug lengviau pritaikoma.

Savo visuotiniu projektavimo principu einant, įjungiant estetikos, technologijos ir socialinius reikalavimus, arch. J. Kovalskis — Kova savo pastatuose mums paliko apšviat drąšių ir sėkmingų sprendimų, panaudojant Lietuvos architektūros ir liaudies meno motyvus. Šv. Kryžiaus parapijos seselių vienuolynas ir Marijonų vienuolynas Chicagoje, jo statyti 1954 - 56 m., yra ryškūs pradai mūsų lietuviškos architektūros užuomazgos. Vidaus dekoravime tautiniai motyvai architektas Jono Kovalskio buvo panaudoti dar Lietuvoje: baldų projektai Klaipėdos pedagoginiam institutui, Lietuvos didžiųjų kunigaikščių seklyčia Karlininkų ramovėje, Kaune, baldai Seimo prezidiumui ir kt. Mūsų bažnytinio meno šedevru tenka pažymėti architektas suprojektuotą Šv. Kryžiaus bažnyčią Chicagoje monstrancija. Pabrėžtina, kad bene pirmas atsitikimas, kada šiam svarbiame bažnytinio apeigų objektui buvo panaudoti lietuvių liaudies motyvai.

Sunku net dargi patikėti, kad arch. Jonas Kovalskis — Kova, turėdamas tokį trumpą laikotarpį nepriklausomaj Lietuvoje, 1937 - 1944 m. padarė tiek daug. Svarbiausi jo atchitektūriniai darbai: Kapų koplyčia (Biržų aps.), Veiverių šaulių namai, Motinos ir vaiko muziejus Kaune, Panevėžio kraštyros muziejus, Pie-nocentro centriniai sandėliai,

(Nukelta į 2 psl.).

Architektas Jonas Kovalskis-Kova (1904-1977)

Architekto kūrybinio palikimo lobiai

(Atkelta iš 1 puslapio)

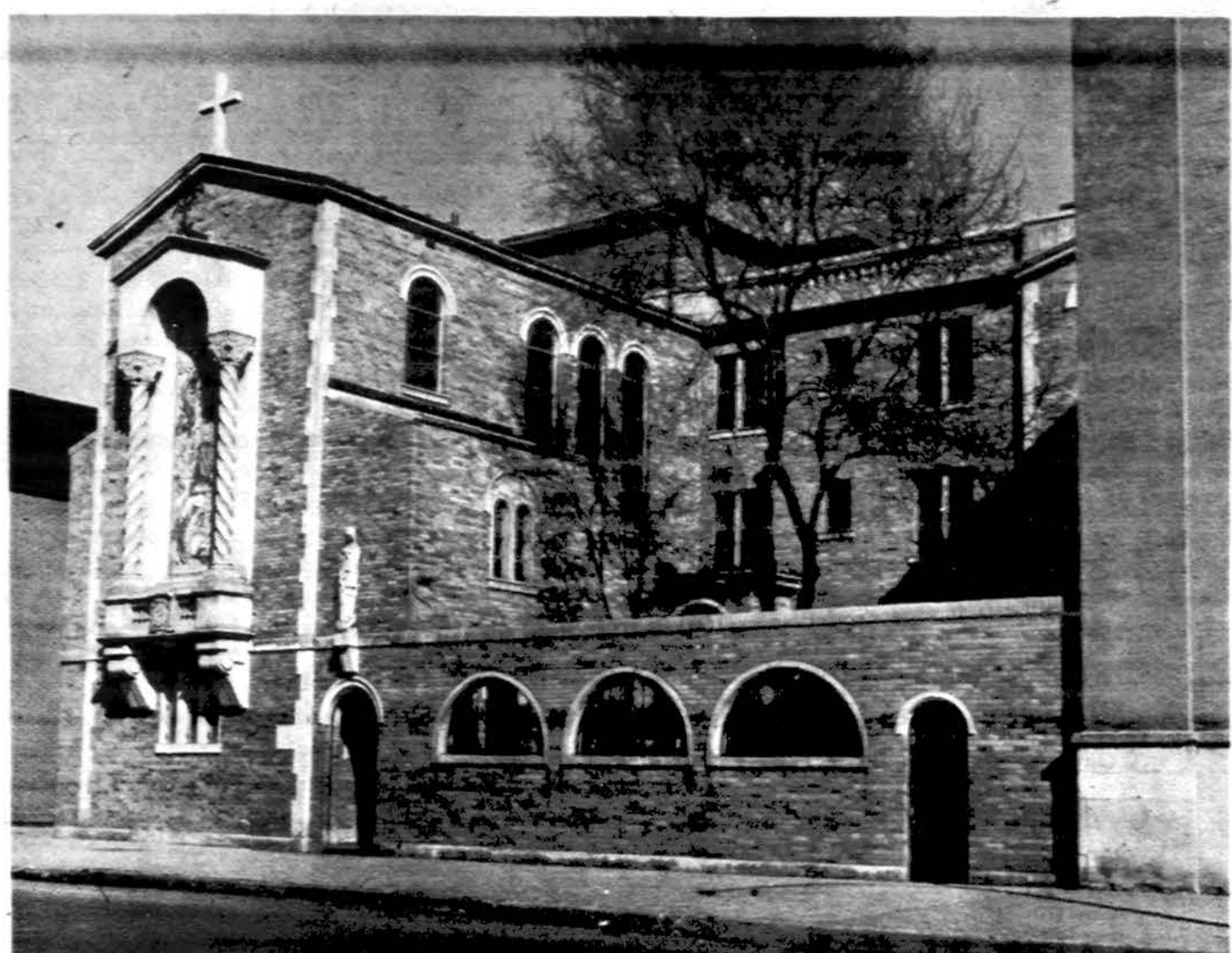
Klaipėdos turistų namai, Nidos turistų namai, Bapty radijo stotis. Urbanistinės sritys pažymėtinai darbai: Kulautuvos kurorto išplanavimas, Ažuolyno parko planas, Kauno magistralių planas.

Šalia gausios architekto praktikos Lietuvoje, jo dažnų viešų paskaitų bei simpoziumų architektūrinės temomis ir jo nuolatinių studijų, įnešant naujų galimybių mūsų lietuviškos tematikos įjungimo į vidaus ir išorės architektūrą, architektas Jonas Kovalskis — Kova sugeba išrasti plačią pedagoginę veiklą: dėsto architektūros istoriją ir miestų planavimą Aukštesnioje technikos mokykloje, Kaune (1937 — 41), vadovauja Kauno taikomosios dailės instituto dekoratyvinei studijai (1940 — 44). Nuo 1940 metų jis yra kviečiamas adjunkto titulu Vytauto Didžiojo universitetui vadovauti Architektūros ir meno istorijos katedrai, kur dėsto architektūros kompoziciją, vidaus architektūrą ir akvarelę. Vėliau, karo įvykių audroje apleidęs Lietuvą, vėl dirba e. o. profesoriaus titulu pabėgėliams įsteigtoje UNRRA universitete Miunchene, dėsto architektūros dalykus. Tame universitete dėstė keliolika lietuvių profesorų, ir šimtą mūsų jaunimo ten galėjo užbaigti karo nutrauktą mokslą.

Nepakaktų tvirtinimo, kad architektas J. Kovalskis — Kova buvo vien tik geras savo profesijos dalykų dėstytojas. Jis turėjo neabejotiną įgimtą gabumą pedagoginiam darbui. Daugiausia profesoriaus darbas susideda iš studentų darbų kritikos seminaruose. Čia mūsų architektas Jonas Kovalskis — Kova, ramiai dėstydamas savo taiklias pastabas, visuomet turėjo prieš save studentą — individą ir stengėsi savo kritiką perduoti jam labai subtilioje, psichologiniame parinktoje atmosferoje, niekad jo neužgaunant. Gi studento pateikto darbo atžvilgiu visuomet buvo formuluojamas klausimas "kodėl?", bet ne "kaip?". Atsakant į klausimą "kodėl?", neišvengiamai turi sekti išsami analizė. Į klausimą "kaip?" dažniausiai atsakoma mechanškai, tiesiog nurodant į esamus pavyzdžius, kurie dažnai savo charakteriu labai mažai ką turi bendro su nagrinėjamu objektu. Kadangi architektūra yra vietinių, socialinių, funkcionalių, estetiinių ir technologinių sąlygų išdava, negalima nukalti standartinės formulės taip ar kitaip projektuoti ir statyti. Kiekvieną atvejų projektuojamas pastatas yra architekto kūrybinio momento išdava. Todėl architektūros mokymieji dalykai turi tikslą lavinti studento kūrybinį supratimą ir mokėjimą analizės keliu eiti prie sprendimo.

Architekto Jono Kovalskio — Kovos palikimas visuomet kiek plačiau apimti jo studijuojamą objektą bei problemą yra jam labai būdingas. Klausimo pačioje apimtyje jis įsijaukia ne dalinio, bet viską apjungiančio sprendimo. Toji ypatybė, suprantama, atsispindi kaip jo kūryboje, taip ir jo darbe su studentais bei diskusijose, nuolat įnešant atsakymą į klausimą "kodėl?". Eidamas per gyvenimą, per savo architektūros profesiją, diskusijose su visuomene ir draugais visur jis buvo mastytojo rolėje. Toji rolė jam labiausiai tiko, nes buvo jam įgimta, buvo neatskiriamoji jo asmenybės dalis.

Gilus susidomėjimas visu tuo, ką tik žmogaus genijus yra pasiekęs, niekad neapleido mūsų mastytojo architekto Jono Kovalskio — Kovos. Likimas jam lėmė savo

Lietuvių šeimų kaimiškųjų vienuolynas prie šv. Kryžiaus bažn. Chicagoje. Architektas Jonas Kovalskis-Kova

Lietuvių marijonų vienuolyno ir "Draugo" pastatų kompleksas Chicagoje. Architektas Jonas Kovalskis-Kova

paskutinėm gyvenimo dienomis, būnant Londone, aplankyti netoli Greenwich miesto esančią "laiko laboratoriją", kur teoretiskai pereina mūsų planetos žemės nulinis meridianas. Čia astronomiškai tikslumu, kasmet priedant ar atimant keliolika sekundžių prie mūsų metinio laiko, yra nustatomas mūsų planetai sąlyginis laikas, pagal kurį mes orientuojamės. Galbūt ne visiems būtų aišku, kodėl jam buvo taip svarbu atsistoti ant čia pat simboliskai užbrėžto mūsų žemės nulinio meridianas, viena koja rytuose, kita vakaruose. Tačiau, pažįstantį architektą Joną Kovalskį — Kova, nesunku būtų atspėti jo mintį. Kadangi čia, toje mūsų žemės sąlyginiai pasirinktoje vietoje matuojamas laikas. Tas Amžinas laikas — mūsų gyvenimo palydovas. Tad, stovint toje simbolinėje vietoje, nenorom gimsta filosofinės mintys laiko temomis. Laikas, kurio visuomet trūksta, kuris dažnai mus apgauna, tas, kuris mus skubina, pagaliau tas laikas, kurio savo mintimis mes nesugebame apimti... Žodžiu, susimąstymui ties "laiko" tema nėra ribų.

Vos po kelių dienų, po visatos laiko laboratorijos aplankymo, architektas Jonas Kovalskis — Kova sunegalavo ir, pastangomis atgaivinti nepavykus, mirė. Jo laikas sustojo, bet "Amžinas lai-

kas" stuksena toliau ir toliau, rydamas sekundes, minutes, valandas, mėnesius, metus ir tūkstančius metų. Jame praslenka žmonės, jų sukurtos kultūros, kultūrų sukurti stiliai ir stilių architektūra...

Gaila, kad architekto Jono Kovalskio — Kovos gyvenimo laikas nutrūko per anksti, jam dar nepadarė išsami išvadų iš savo patirties ir nenumačius gairių ateičiai. Nepaisant dramatinės aplinkos: du pasauliniai karai, dvi žiaurios Lietuvos okupacijos, pasitraukimas iš tėvynės svetur, architektas Jonas Kovalskis — Kova nenuilstamame darbe praleidžia 42 metus, palikdamas mums, mūsų lietuviškai kultūrai apšviatę vertingų pastatų.

Susikaupę mintimis ties Jono palikimu, turime šio palikimo neužmiršti ir neprarasti. Išleidus apie jį išsamų leidinį, būtų visuomenės ir draugų kukliai pagarbta mūsų brangus architektas — kūrėjas tremtyje.

Jonas Kovalskis — Kova gimė 1906 m. birželio mėn. 27 d. Garliavos, Daugailių valsčiuje, Utenos apskrityje. 1926 m. baigė Ukmergės gimnaziją. Nuo 1927 m. studijavo architektūrą Ecole Regionale d'Architecture, Grenoblyje, vėliau nuo 1930 m. Ecole National Supérieur des Beaux

Arts, Paryžiuje, kurį baigė 1935 m. architekto diplomu. 1935 — 37 m. dirbo Kauno m. Statybos inspekcijoje ir nuo 1937 — 40 m. buvo Kauno miesto Planavimo dalies vedėju. Tuo pačiu metu buvo rimtai pasiūlytas architektūros dalykų ir miesto planavimo dėstytoju Aukštesnioje technikos mokykloje, o vėliau Vytauto Didžiojo universitete Kaune ir Kauno taikomosios dailės institute. Vokietijoje Miunchene — e. o. profesorius UNRRA universitete. 1949 m. atvyko į Jungtines Amerikos Valstybes, kur praleido 28 metus, dirbdamas skūrybinį architekto darbą. 1950 m. drauge su architektu Brone Lukštaite — Koviene, įkūrė savo firmą Chicagoje, pastatė nemažai pastatų lietuviškom organizacijom. 1977 m. balandžio mėn. 7 d., būdamas Londone, mirė. Palaidotas Chicago lietuvių tautinėje kapinėse.

• VYTIS, 1978 m. balandžio mėn., Nr. 4. Lietuvos Vytų laikraštis. Redaguoja Loreta I. Stukas, 1467 Force Drive, Mountside, N. J. 07092. Administracijos adresas: Vytis, 2524 W. 45 St., Chicago, IL 60632. Metinė prenumerata — 8 dol.

Daug vyčių veiklos kronikos, lietuvių istorijos užuominų ir šiandieninės laisvės kovos akcentų.

(Atkelta iš 1 psl.)

se temos dažnai būna ne visapusiškai pristatytos, o pagal tai, kurie asmenys kokius duomenis nori paskelbti.

Mums, įjautrintiems neseniai per televiziją girdėtų užuominų apie lietuvių, šiuo metu toks mokslinis priėjimas gal atrodo ne

Nauji leidiniai

• ŠALTINIS, 1978 m. Nr. 1. Tikybinės ir tautinės minties žurnalas. Išėina kas antras mėnuo. Leidžia Marijonai ir šv. Kazimiero sąjunga Anglijoje, Redaguoja kun. S. Matulis, MIC. Administruoja J. Dubickas. Prenumerata metams — 4 dol. (2 svarai). Redakcijos ir administracijos adresas: 16 Hound Rd., West Bridgford, Nottingham, NG2 6AH, England.

Dr. K. Čeginskas rašo apie Basanavičių, spausdinama Pauliaus Jurkaus apybraiža. duodama po vieną Vlado Šlaisto ir Česlovo Očarako eilėraščių; daug kronikos žinių ir nuotraukų, vaizduojančių Anglijos lietuvių veiklą.

• LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ PROGRAMOS. Parengė JAV Lietuvių Bendruomenės Švietimo Taryba. Išleista JAV Lietuvių Bendruomenės 25 metų sukakties proga Chicagoje 1977 m. Išleista su Lietuvių fondo finansine parama. Spaudė M. Morkūno spaustuve Chicagoje. Leidinys 88 psl. Leidinyje duodami bendrieji lituanistinių mokyklų darbo ir tvarkos nuostatai. Ir po to detalai eina: Lituanistinių mokyklų parengiamoji — VIII skyrių programos; Lituanistinių mokyklų IX — X skyrių programos; Aukštesniųjų lituanistinių mokyklų programos ir Lituanistinių mokyklų programos visiems skyriams ir klasioms (katalikų tikyba, tautinis muzikinis lavinimas, tautiniai šokiai ir žaidimai).

• EGLUTĖ, 1978 m. kovo mėn. Lietuviškas laikraštėlis vaikams lietuvių. Leidžia ir spausdina Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Vyr. redaktorė — ses. O. Mikailaitė. Administruoja Daugulės Sadūnaitė. Metinė prenumerata — 7 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: Eglutė — Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260.

Net keliomis spalvomis gražiai spausdinami puslapiai yra tikrai patraukūs mažojo skaitytojo akiai. Turinys užgriebia visus teigiamuosius mažojo lietuviuko interesus. Eglutė yra taipgi nepamainoma lituanistinių švietimo mokykla. Tėvai į tai turėtų atkreipti akylą dėmesį ir, nieko nelaukdami, užprenumeruoti laikraštėlį mažiesiems.

• Aantolijus Kairys, TRYS DRAMOS. Rūtelė. Saulės rūmai. Žmogus ir tiltas. Išleido Dialogas 1978 m. Spaudė M. Morkūno spaustuve Chicagoje. Tiražas 500 egz. Leidinys kietais viršeliais, 160 psl., kaina — 6 dol.

"Rūtelė" — keturių veiksmų drama. Veiksmas vyksta 1941 metais, birželio mėn. antrojo pusės, Lietuvoje. "Saulės rūmai" — keturių veiksmų drama. Vjeta — Lietuvos kaimas. Laikas — 1940 — 1941 metai. "Žmogus ir tiltas" — trijų veiksmų ir epilogo drama. Drama vyksta Kaune 1941 metais birželio mėnesio 23 — 24 dienomis. Veiksmas prasideda ir baigiasi dvilikos valandų laikotarpyje.

tai, ko reikėtų. Tačiau mokslinės draugijos turi savo kriterijus. Ilgainiui mums visiems bus naudinga daugiau sužinoti apie tai, kas karo metais dėjosi. Mėginant kaip galima vispusiškiau suprasti istorinius įvykius, būtina susipažinti su visais turimais duomenimis. O šiuo metu kaip tik geras sutapimas, kad baltistinių studijų draugija nesibijo šio klausimo nagrinėti.

Beje, po pranešimų bus laiko klausytojų papildymams ir diskusijoms.

Mums turėti tokį vienatį kaip AABS yra labai vertinga. Tiesiog būtina, kad mūsų studijuojantis jaunimas, profesionalai susipažintų su AABS ir įsirašytų narius, kaip juos pasiektų.

Artėja vidurinių mokyklų, ko-

legijų, pokoleginių studijų užbaigimo metas. Dovanų metas. Norėdami atkreipti abiturientų dėmesį, giminių, bičiulių dėmesį į tai, kad yra tinkama proga supažindinti studentą su tarptautine, mokslinė draugija baltistinė studijom puoselėti. Studentui nario mokestis 7.50 dol. metams.

Vartydamas Journal of Baltic Studies, jaunuolis gali užtikti studijoms ar ir profesijai idomių žinių, susidaryt profesijai naudingų kontaktų, sekant AABS Newsletter informacijas. (Kitiems nario mokestis 20.00 dol., išėjusiems į pensiją 10.00 dol.). AABS reikalauja prašom kreiptis Mr. Janis Gailulis, Executive Director, AABS 366-86th Street Brooklyn, N.Y. 11209

Elona Vaišnienė

DR. K. G. BALUKAS
Akneizija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija.
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Jei neatliepėte skambinti 374-8004
Pirmą ligonius pagal susitarimą.

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6182 So. Kedzie Avenue.
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 8 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 1 iki 3 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso telef. WA 5-2670.
Resid. tel. Walbrook 5-3048.

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2134 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 1:00 — 5:00 val. popiet. treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Jonas G. BYLA-BYLAITIS
GALVOS IR STUBURO LIGOS
2838 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. — 476-3409
Valandos pagal susitarimą

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val.: pagal susitarimą: pirm., ir ketv. 1-4 ir 7-9; antr., ir penkt. 10-4; šeštad. 10-3 val.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Emocijų ligos.
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 3-5893
Specialybė Akčių ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2838 West 63rd Street
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3944 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGA
CHIRURGIJA
5214 No. Western Avenue
1002 No. Western Avenue
Tel. atskama 12 valandų
489-4441 — 561-4005

Išlaigos ir buto tel. 652-1581
DR. FERD. VYT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Kasdien 10-12 ir 4-7
Iškyrus treč. ir šeštad.

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGA
CHIRURGIJA
5214 No. Western Avenue
1002 No. Western Avenue
Tel. atskama 12 valandų
489-4441 — 561-4005

Tel. ofiso ir buto: OLYMPIC 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Iškyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. Residencija 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuvius gydytojas
3925 West 59th Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet. ir 6-8 val. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDINIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 So. Washburn Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.
Ofs. tel. RE 7-1166, rez. 239-2919

Ofs. tel. 4-1513; rez. RE 6-0801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
71-oje ir Campbell Ave. kamp.
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 8 iki 7 v. p. p. Tik susitarus

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KAROSAITIS
7051 So. Washburn — Tel. 778-6706
Pritaikomi akiniai pagal gydytojų receptus.
Didelis akinų rūmų pasirinkimas.
Val.: pirm., antr., ketv. 10-5:30.
Ketv. 1-8 v. vak. Šešt. 10-4 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. — 232-4336
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "Contact lenses".
2618 W. 71st St. — Tel. 757-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INSTR., POSLIS IR
PROSTATO-CHIRURGIJA
2838 W. 63rd Street
Val. antr., nuo 1-4 popiet.
ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2380, resid. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adresas 4355 W. 63rd Street
Ofiso telef. RE 5-4410
Residencijos telef. GR 6-0817
Ofiso val.: pirm., ir ketv. ir penkt. nuo 1:00 iki 3:00 val. popiet.

Ofiso tel. RE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

Tel. ofiso FE 6-4446
F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-4 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofs. tel. 586-5106; namų 381-5772
DR. PETRAS ŽLIODA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 So. Narragansett Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7; šeštadieniais pagal susitarimą

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems.

Elena Urbaitytė: dailininkės žvilgsnis į save

Elena Urbaitytė, tapytoja ir modernių skulptūrų kūrėja, š.m. balandžio mėnesio pradžioje turėjo savo tapybos darbų parodą Manhattane, Phoenix galerijoje, New Yorke. Savo studijoje, Long Island, New Yorke, ji maloniai sutiko atsakyti į klausimus, kurie kilo, stebint jos darbus paskutinėje parodoje.

— Jūs neseniai turėjote savo paveikslų parodą Phoenix galerijoje. Tai, be abejoj, ne pirmasis jūsų pasirodymas su savo tapybiniais darbais. Būtų įdomu išgirsti, kokiame parodoje esate dar dalyvavusi?

— Ši yra mano ketvirtoji individualinė paroda New Yorke. Tarpe kitų daugelio grupinių parodų dalyvavau jūry komisijos atrinktoje Heckscher muziejuje, Long Island, kur gavau aukščiausią premiją, dalyvavau Brooklyno muziejuje, East Hampton Guild Hall, taip pat Paryžiaus konvencijos centre — paroda vadinosi "Amerikiečiai tapytojai Paryžiuje". Pernai pasirodžiau, grupinėje parodoje su koliais rytų Amerikos pakraščiu kolegijose ir universitetuose.

— Kur jūs esate ėjusi mokslus ir kokios meno srovės ar paskiri menininkai yra daugiausia jus paveikę?

— Dailės mokslus ėjau Akademie der Bildenden Kuenste, Muenchene, Vokietijoje. Šioje mokykloje studijavau tik piešimą ir kompoziciją. Piešime gyvų modelius. Daug dėmesio buvo kreipiama į konstruktyvinį žmogaus kūno dalių sujungimą. Po dvejų metų studijų pradėjau žiūrėti į žmogaus kūną kaip į įmantrią mašiną. Toliau studijas tęsiau Ecole des Arts et Metiers, Freiburge. Viktoras Vizgirda buvo mano pirmasis tapybos mokytojas. Jo klasėje mes tapėme žmogaus formas ir aplinką per spalvines sensacijas. Freiburge labai domėjausi Cezannu, jo pasakymais apie dailininko savitos spalvinės tikrovės suradimą ir kad spalva, ne piešinys, gali tapti kūrinio konstrukcija. To aš siekiu savo darbuose ir šiandien. Taip pat domino ir jo teigimai apie gamtą, kurios kiekvienoje formoje jis įžvelgė cilindrių, prizmių ir kubų pavidalus. New

Dailininkė Elena Urbaitytė savo studijoje

Yorke studijavau Student Art League su menininku William Barnet. Lankiau Kolumbijos universitetą New Yorke, kur gavau magistro laipsnį. Universitete susidomėjau kolažu, vartoju gausią ir fotografijos fragmentus, iškirptus iš žurnalų.

Kai atvažiavau į Ameriką 1950 metais, čia vyko įdomi kūrybinė fermentacija. Jau buvo gimęs abstraktus ekspresionizmas. Tos srovės vienas iš žymiausių atstovų William de Kooning domino savo abstraktinėm spalvų kompozicijom. Hans Hoffmann intriguavo savo trijų matavimų spalvinio intensyvumo sprendimais. Jis tai vadino priartinimo ir nutolinimo spalvinių dėmių kompozicija.

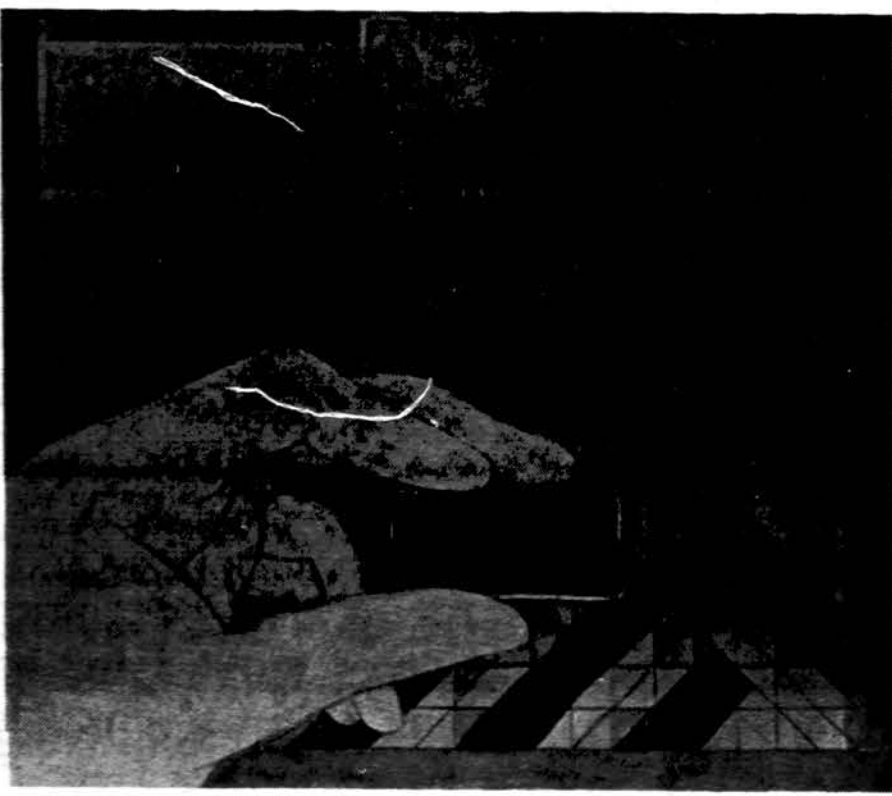
— Ar paskutinėje savo parodoje pasirodėte su naujaisiais darbais?

— Taip, visi išstatyti parodoje darbai buvo atlikti tarp 1973-78 metų.

— Kokia yra jūsų darbo technika?

— Aliejus, akrilika ir kolažas.

— Kaip jūs prieinate prie savo darbų įvykdymo, ar spontaniškai, ar tie darbai yra ilgo svarstymo išdava?

Elena Urbaitytė Be pavadinimo (aliejus, 1978) Nuotr. L. Tamošiūnas

— Mano kūryba turi abu šiuos bruožus: spontaniškumą ir apgalvojimą. Ateina mintis spręsti estetiniai tam tikrą problemą, aš pasidaru škie, kuris yra labiau planas spalvinių plokštumų santykio, ir tuomet inkorporuoju į tą kompoziciją žmogaus kūno dalis. Kuomet planas atsiranda drobėje, kurį aš pažymiu ochre, aš pradėdau nuo vieno raudonų gamų ir kontrastuoju su mėlyna ar žalia spalva ir tuomet įvedu tų spalvų atspalvius. Po to darbas vyksta spontaniškai, intuityviai ir tarpais su apmąstymais.

— Ar spalva vaidina pagrindinį vaidmenį jūsų darbuose?

— Spalva yra ekspresinė jėga mano tapyboje. Priešpastatydam raudonai spalvai mėlyną ar žalią, aš įvedu disonansines spalvines plokštumas. Spalvinių santykių išbalansavimas savaime yra mano kūrybinis tikslas. Linija man turi antrinės reikšmės. Ją vartoju keliems tikslams: linija, kaip piešinio sintezė, linija, kaip kompozicijos testinumas, linija, kuri sulauko spalvines plokštumas, ir spalvuotos linijos, kurios pakeičia spalvos intensyvumą. Spalvos nuo formos aš neskiriu. Dirbu kaip su vienu vienetu.

— Jūsų kūryboje krinta į akis mūsų dienų civilizacijos poveikis asmenybei. Kūno dalys, nugaros, išdava?

(Nukelta į 4 pusl.)

Balys Auginas

NAKTIS ATEINA DIDMIESTIN

Sudūlo saulės
Aukelino rato
Stipniai.
Smėlio laukrodžių
Paskutinė emtis
Palaidojo
Žvaigždės —

O sambirėdė
Su vėjų knygomis,
Lėtai žingsniuodamas
Padangų grindiniu,
Slaido debesų
Pabirusių baladę —

Gruzdančiom
Horizonto kartjom
Bėga bėga naktis —
Jos išsiskleidžiusios
Plaukuos
Miega medžiai,
Kurios akligatvės —
Ir stipiai
Mirksi nuvargusiom
Žibintų ašim —

Naktis —
Juodakė lajūnė —
Priglaudžia skruostą
Prie lango
Ir įsilei naktynės.

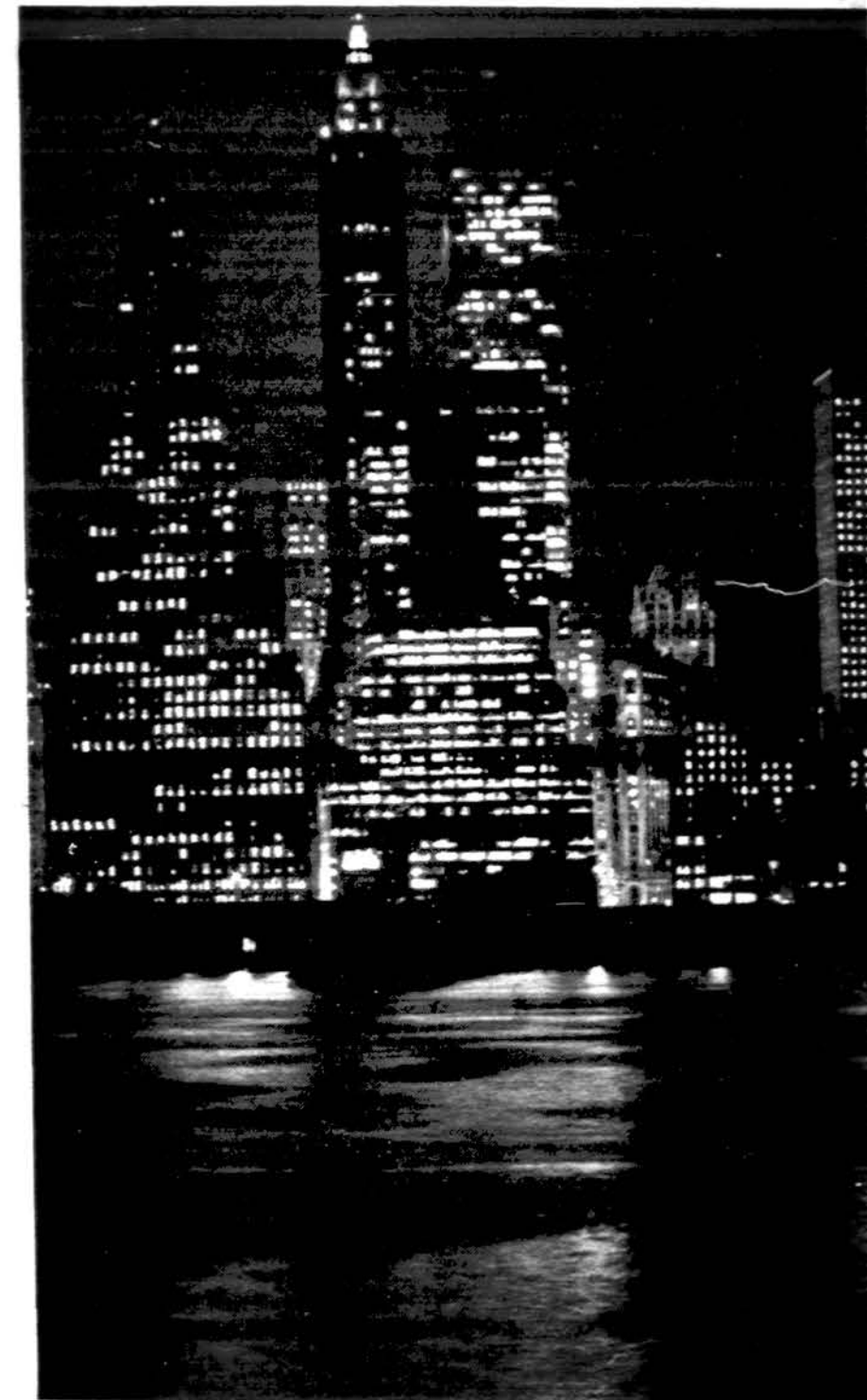
Daujos diidmiesčio širdis —
Tai dangoraižių lopšinė.

Miesto
gestančioj pasmonėj
Pagoniški sapnai
Užplūsta
Nuogus žalgatvius,
Kaip girti
Vaduokliai —

POETAS

Aš nesu
Puodų šėdėjas,
Nei dangoraižių
Statytojas —
Aš esu tik
Žodžio žaidėjas
Ir žmonių
Likimų
Mastytojas.

Su pirmąja
Gyvybės diena
(Kai ančiū miegojo
Amžinybės lopšy) —
Mano širdy
Jau gyveno daina:
Ir žaidėjo saulė,

Naktis ateina į miestą

Nuotr. Vytauto Mažello

Ir ažiugamo
Šešėliai palši —

Ir esu aš —
Kaip smulko styga,
Kurio groja
Pasaulio Kūrėjas —
Iš jo rankų
Ištrūkės, staiga
Aš — audra,
Aš viską naikinantis
Vėjas:

Aš — širdžių atradėjas —
Ir blaškaušis —
Kaip bėganti blindė,
Gyvenu,
Kaip sužeistas briedis,
Bet dainuoj —
Mano ašara spindė,
Su manim —
Žemė verčia
Ir klaidė —

MUTATIONES

Kartais jaučiuos
Sausas,

Kaip smėlis,
Išdžiūvęs,
Kaip dykuma.
Kartais — kaip miškas,
Atgimęs, sužėlęs —
Aš — debesų pūkuma —

Kartais esu,
Kaip trykštąs fontanas,
Pilnas įkainiausių
Minčių.

Kartais — pražūjęs platanas,
Senas,
Vienišas
Rudensio saulės kėnis!

Ir gyvoimė mano —
Kaip vanduo okeano:
Potvyniai,
Atostūgiai,
Ir — išsėlus banga —
Ant milžino
Žemės rutulio
Esu aš klamas —
(Lašelis minčių,
Išgaravęs
Staiga) — — —

Skenduolis pabėgėlis

Romano Mein Name sei Gantenhein ištrauka

MAX FRISCH

Redakcijos pastaba. Max Frisch (gimęs 1911 m.) yra vokiškai rašantis šveicarų prozaikas ir dramaturgas. Jo kūryboje atskleidžiama individuali, vietos dabarties moderniojoje civilizacijoje. Prozos knygos: Die Schwierigen 1943, Stiller 1954, Homo faber 1957. Dramos: Nun singen sie wieder 1946, Die chinesische Mauer 1946, Graf Oederland 1951, Don Juan oder die Liebe zur Geometrie 1953, Biedermann und die Brandstifter 1958, Anders 1962 ir kt.

Atsirado žmogus, kuris nenorėjo palikti savo pavardės, o juo labiau žinių apie save. Tik tiek tebuvo žinoma apie tą bendralaikį, kad turėjo būti gyvenęs, nes tai liudijo, pagaliau, lavonas, kurį vieną rytą rado Lima — vieną labai gražų rytą, aš atsimenu, kaip tik atėjęs buvau per Helmhauzo tiltą lesinti gulbių. Tada dar augo ten didelis gluonis, gal jis ir šiandien tebeauga, nutįsusiomis šakomis gluonis antims ir gulbėms gyvatvare apsuptyje aikštelėje, ilgas savo ša-

kas į žalią Limato vandenį sumerkęs, varvančių vainikų lapija, idilė kartu su antytėmis, margomis kaip iš žibancio popieriaus, ir baltas kinumas gulbių, už jų didžioji katedra, Karolis Didysis su žuvėdromis ant karūnos, vienuoliktos valandos varpai... tenai buvo jis išpaimtojęs. Būtų ilgai jo niekas neradęs, gal ir niekuomet, jai nebūtų, metams bebėgant, surūdijusios statinės, prie kurių pritvirtinta ančių užvara. Manau, kad čia reikėtas įstaigos, kuri rūpinasi statyba vandenyje, o gal ir tos, kuri tvarko sodnus, šiaip ar taip, surūdijusios statinės po gulbių namais vieną kartą turėjo būti pakeistos. Kai apipuvusios lentos buvo nuimtos, kad prie dumblinių statinių būtų galima prieiti, ir išvystas dumblinas lavonas, tuojau buvo sustabdytas darbas, pranešta policijai, kuri netrukus prisivyrė su žaliu laiveliu, vienuoliktos valandos varpams skambant, dešimtį minučių skambėjo — tai priklausio prie linksmiausių mano prisiminimų šitas vienuoliktos valandos skambėjimas; geriausiai, man atrodė, skamba jie, kai eini palengva per Helmhauzo tiltą, tada iš visų bokštų skambėjimas virš vandens susimaišo... Galbūt dėl to lavonas kaip tik tenai išpaimtojęs. Aišku, atsirado ir daugiau, kurie dabar norėjo matyti, kas ten vyksta. Du policininkai žaliai laivelyje su miesto herbu, vienas nuolat irklavo prieš srovę, kad laivėlio nenuneštų, antras ilgą kartimį apsiginklavęs, abudu uniformuoti ir su šalmais, lyg turėtų ką nors areštuoti, atrodė šiek tiek nervingi, kai tiek daug žmonių ant tilto žiopsėjo į juos, ir ilgai visiškai nieko nedarė. Skambėjo vienuoliktos valandos varpai. Žinotai viršuje prie turė-

lų galvojo, kad reikėtų drąsiai rankomis čiupti lavoną ir ištraukti, nes jau buvo žinoma, kad reikalas eina apie lavoną, ir visuomenė, taip atrodė, turėjo teisę žinoti, kieno buvo tas lavonas. Bet lavonas buvo tarp surūdijusių statinių įstrigęs. Kuo mažiau tebuvo veiksmo, tuo didesnis buvo įtampa, tuo tarpu ir varpai baigė skambėti, ir turėjo, pagaliau, kas nors atsistoti, kad ir ne su lavonu, kuriam valandos jokios reikšmės jau nebūtų. Matyt, nieko kito daryti nebegalėjo: policininkas su kartimi, patartas antrojo, kuriam užteko darbo su ilgu savo irklų prieš srovę atsilaikyti, badė į surūdijusias ir dumblinas statines, nepagalvodamas, kad lavonas, išlaisvintas iš metus užsėmusio įstrigimo, tuojau nuplauks pasroviui. Ir taip atsitiko, ir žiūrovai ant tilto matė. Plaukė kažkas, lavonas, palengva, tačiau tarytum būtų dar turėjęs savo nusistatymą, net labai tvirtą nusistatymą: pabėgti. Kol ilgas laivelis stipriai irklavo smūgiais buvo apsuiktas ir galėjo pradėti vytis, anas buvo jau keletą metrų nuplaukęs pirmyn. Veidu žemyn, aišku nejudėdamas, rankomis nesiurdamas, plaukė jis, tarytum visą laiką būtų to ir telaukęs, pasroviui, lydimas dabar laivėlio su miesto herbu, siubuojančiu nuo stipraus irklavimo. Kiekvienam tos vietos žmogui buvo aišku, kad vytis bus galima tik iki Uranijos tilto; ten tikrai joks laivelis neprasmuks pro apėčią. Keli žiūrovai bėgo palei Limatą, iš tikrųjų ne bėgo, tikėjo, kiek greitai galima paeiti. Dauguma vis dėlto, išlaikydami miesto garbę, to nedarė, nuėjo savo keliu, tarytum nieko nebūtų atsitikę, pagarbiai kaip gulbės, kurios jau išplėstus aparnus dabar vėl su-

glaudė, ramiai plaukiodamos. Tuo tarpu lavonas netoli tenuplaukė. Jau pas Daržovių tiltą, pas tą daug atramų turintį, išpaimtojų vėl, ir tada srovė apauko jį veidu į viršų. Buvo vyras. Pora gėlių pardavėjų, kurie turin savo kioskus, matė susmukusį veidą; policija, kuri kaip tik tenai stovė, tuojau buvo vietoje ir buvo pakankamas jos skaičius, kad pajęgtų pėsčiuosius vienur ar kitur nukreipti, ir bent ant tilto policija buvo padėties viešpatas, nors savo buvimu kaip tik sužadino susidomėjimą, savaime suprantama, žmonės čia dar nežinojo, kas atsitiko, o į klausimus jiems niekas neatsakė, ir atrodė, kad reikalas liečia vien gėlių kioskus. Bet gėlių kioskuose nieko įtartino nesimatė. Dingojos, kad staiga Ciuriche nebegalima pirkti gėlių. Ir vėl ilgą laiką nieko nebuvo. Policijos inspektorius, tolimesnės akcijos vadovas, pasirodė netrukus, bet nurodymai, kuriuos jis davinėjo, remdamasis tuo, ką matė, reikalavo laiko. Jis rūkė galą Rossli, laukė, civiliniai apsirėngę. Lavonas buvo tokioje būklėje, kad traukiamas už galūnių, vargu ar būtų visas pasidavęs. Tuo tarpu prasidėjo pietų laikas, susisiekimas gatvėse labai pagyvėjo, tiksliai lavonas niekur neskubėjo; veidu į viršų, kurčias gatvės triukšmū, leido jis Limatui tyliai skalaujantais verpetais plaukti pro savo dumbloūtą barzdą, ir atrodė, kad buvo atsiskakęs minties pabėgti. Nežiūrint to, policijos inspektorius, apdairus vyras, liepė jį saugoti, kai pats tuo tarpu savo cigaro galą daugiau krinto, negu rūkė; laivelis buvo dabar prie geležinės tilto atramos prištis, ir jį srovės sukūriai taip pat skalavo karties atstume nuo įkiuvusio lavo-

no, ir policininkas pareigingai žiūrėjo į jį. Buvo šiltas vidurdienis. Rugsjūtis. Numirėlis buvo apsilvėjęs žieminiu paltu, su pirštiniųėmis, tačiau be kepurės. Policininkas nuslėmė šalną, iššluostė iš jo prakaitą ir vėl užsidėjo, pasirusęs kiekvieną minutę. Atrodė, kad negyvlėliui būtų buvę mieliau paprasčiausiai nuskesti, bet tikrai galvai tesisekė tai padaryti. Atėjo laikas, kada, pagaliau, juodasis vežimas privažiavo su karstu. Dabar smalsiesiems buvo ko pamatyti, nežiūrint policijos užvaros. Karstas buvo iš paprastų eglinių lentų. Kai reikėjo karstą aprūpinti virvėmis, policijos inspektorius pats padėjo. Planas buvo aiškus: į karstą lavoną paguldyti po vandeniu. Jau taip turėjo būti jį saugėdęs, taip dumblinas, ir darbas abiejų policininkų, su miesto ženklais ant šalmy, kurie jį su karstu, taip sakant, turėjo išsemti, buvo nepavydėtinas. Tad ilgai ir užtruko, kai karstas keturiomis virvėmis buvo nuleistas, ir smalsieji artyn neprileidžiamai, matė tiksliai policijos inspektorių, kaip jis nuo turėklų pasilenkęs davinėjo nurodymus, tarytum nieko ypatingo nebūtų, tiksliai ir pradžioje nesijaudindamas, vėliau galvą purtydamas; tačiau atrodė, kad negyvlėlis nesilaikė jo nurodymų. Kai smalsuoliai, kiti jau susierzinę, nes nebyli policija, kaip ir visuomet, neatsakė į klausimus, pagaliau išgirdo riksmą, trumpą riktelėjimą, niekas nežinojo, kas dabar yra atsitikę; kai kurie būtų gal tik nusijuokę. Policijos inspektorius tik purtė galvą žodžio neištardamas, ir greitai pasirodė tik tuščias šalmas, žaliaje Limate tolyn beplaukiąs, o iš paskos sekė jį karstas

(Nukelta į 4 pusl.)

MŪSŲ KALBA

Kalbos kultūra

Redakcijos pastaba. Šio straipsnio autorius Martynas Stongas mirė Detroite balandžio 12 d. „Draugas“ kultūriniam priedo rašytojui daugelį metų kalbėjosi klausimais. Čia spausdiname straipsnio rankraštį, ome gavę balandžio 13 d. Tai bene pats paskutinis M. Stongos raštas. Kultūrinio Draugo „Mūsų kalbos“ skyriaus darbai labai padėjo šviesoms bendradarbiui, todėl besirūpinantis lietuvių kalbos kultūra.

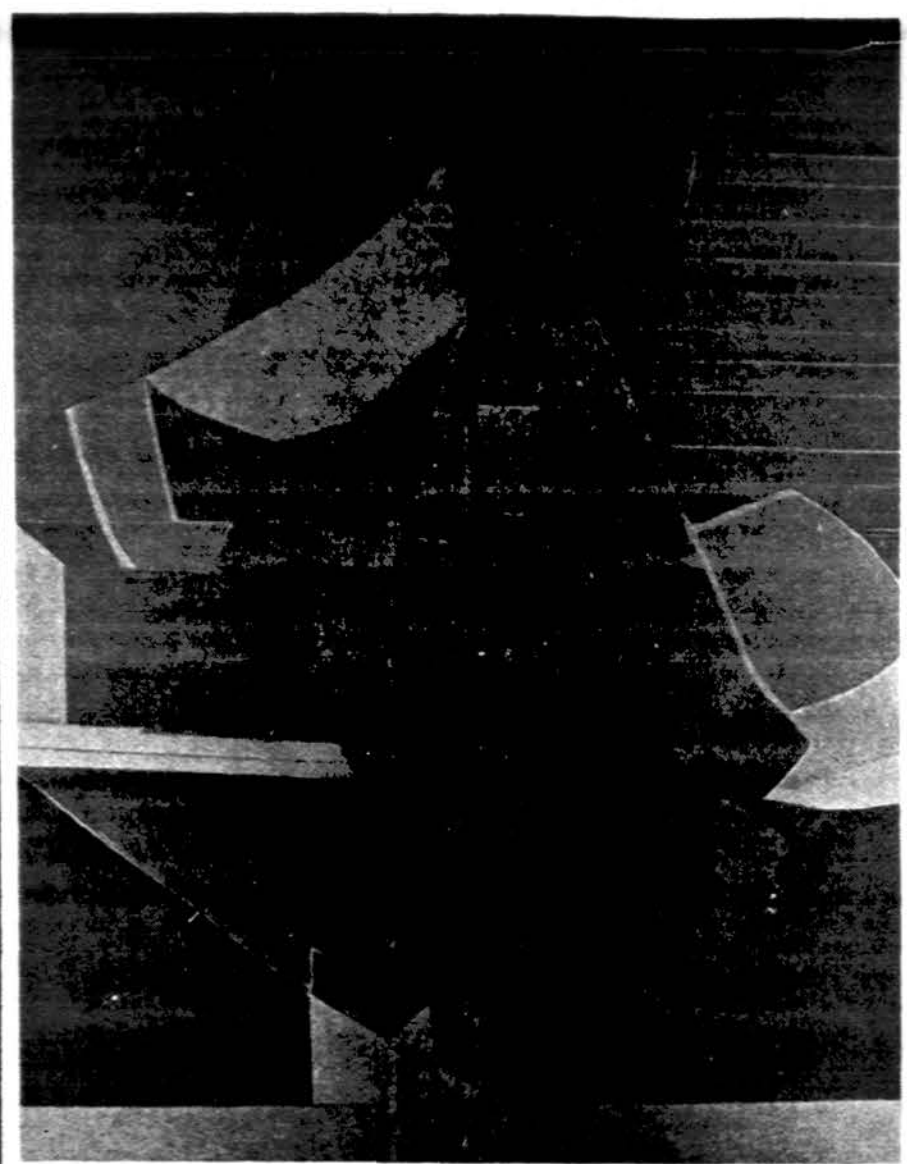
mano apie kalbos dėsnius, jos raidą, jos polinkius ir negalavimus. Rūpestį kelia, kai mažai dėmesio skiriame kalbos grynumui, taisyklumui, turtingumui, sklandumui ir lengvumui.

Kalbos grynumas

Mūsų kalbininkai daug laiko skyrė kalbos grynumui. Apvalyti kalbą nuo svetimžodžių, barbarizmais vadinamų, nuo žodinių formų, padarytų pagal kitų kalbų pavyzdžius, buvo ir tebėra sunkus ir ilgas darbas. Visos tos svetimybės, per šimtmečius įaugusios į mūsų kalbą, sunkiai duodasi pašalinamos. Per mokyklas, vadovėlius ir laikraščių kalbos kerteles rašomoji kalba gerokai apvalyta, bet jos grynumas paliktas raštingųjų valiai. Todėl nereikia stebėtis, kad ir dabar savo kalbos grynumu negalime didžiuotis ar džiaugtis.

Jeį su raštu kalba kiek geriau, tai mūsų šnekamoji kalba dažnai knibžda svetimų žodžių, svetimų darybos formų gausumu. Jos taisyti nėra kam: nemandagu sveičiai ar draugai sakyti, kad pirštines neuždėdame ant rankų, bet užsimauname, kad rankų nemazgojame, bet jas plauname, kad ne salonas, o svetainė, kad ištrūko ne guzikas, o saga, kad ne automobilio lango vaiperiai sugedo, o valytuvai... Jų begalės. Juos galėtų pataisyti patys kalbėtojai, kurie tas svetimybės vartoja, bet jie dažniausiai nesijaučia nusikalte kalbos kultūrai. Bet kaip jie pyktų, jei pasakytum, kad jų lietuvių kalbą nekultūringa. Tik ar nereikėtų priminti, kad kultūringas asmuo kontroliuoja ne tik savo poelgius, balsą, temperamentą, būdą, bet ir kalbą. Jei savo kalbos nekontroliuoja, tad jos negerbia. Tai kur ta kultūra, jei savo gimtosios kalbos negerbi, svetimybėmis ją teršdamas?

Mūsų raštuose ir spaudiniuose kalba daug grynesnė. Bet tų svetimybų vis dar yra laikraščiuose ir knygose.

Elena Urbaitė Autoportretas (aliejus) Nuotr. L. Tamoliūnas

Taisyklumas

Tai rūpestis, kad kalba būtų taisyklinga, neiškryptų iš kalbinių dėsnių. Kitaip sakant, kalboje laikomasi visų gramatikos ir kalbos dėsnių ar taisyklių. Kai jų nesilaikoma, kai kalba pagal tuos dėsnius nekuriama ar nevartojama, tuo paneigiamas ir stabdomas kalbos kultūrinis vyksmas. Tai atsitinka dviem atvejais: dėl nemokėjimo ar nežinojimo kalbos dėsnių ir dėl užsispyrimo tyčiomis jų gramatinę ar kalbinių dėsnių nesilaikyti, parodydami neribotą laisvę kalboje. Abiem atvejais kalbėtojas, rašytojas ar lietuvių kalbos vartotojas elgiasi negerai, nekultūringai, nes žemina kultūrinio požiūrio savo kalbą.

Kalbinių netaisyklumų randame laikraščiuose, žurnaluose ir knygose. Kartais atrodo, kad laikraščiai tyčia įsikišką kalbinių taisyklių. Kiek kartų buvo rašyta ir aiškinta apie dauginius skaitvardžius, o vis randa parašyta klaidingai: trys (treji) metalai už kiaušį, eina palaukiais (palaukėm), pamiškiais (pamiškėmis), keturios mėsos (ketveriopa

mėsa), sodyboje buvo trys namai (trys pastatai arba treji namai).

Gan dažnai dviskaitinės kaitomųjų žodžių formos daugiskaitos vietoje vartojamos, nusižiūrėjus į tarminę šnekamąją kalbą, laikraščiuose ir dailiojoje literatūroje. Tai vis tas noras daugiau laisvės, daugiau išradimo ir originalumo. Liaudiškumo ir tarmiškumo nereikia smerkti, bet reikia žinoti, kur juos vartoti. Kai jais švaistomasi bet kur, nukentčia kalbos kultūra: iš dailios ir taisyklingos kalbos padaroma keista mišrainė.

Turtingumas

Kita kalbos kultūros žymė — turtingumas. Kultūringa kalba didžiuojasi ne tik žodžių gausa bei įvairumu, bet ir gausybe gramatinių formų, gera ir įvairia sakinių daryba, lakumu, kuri dažnai vadiname kalbos sklandumu. Malonu ir lengva skaityti, kai kalbos srautas teka lyg upė savo plačia vaga per žalias tolas, be lūžių, be kritimų, keistų gurgėjimų ir staigių, aštrių posūkių. Niekas taip nedarko kalbos, kaip rašytojo ar žurnalisto keistos, nelietuviškos darybos žodžiai, iki nuobodumo vieno di sakiniai, staigūs vingiai ar šokinėjimai, stoka sklandumu, laisvo, pasigėrėtinio žodžių formų įvairumo. Dažnai skaitai laikraščio vedamuosius ir stebies, kad kiekviena tema dėstoma tais pačiais nudilusiais žodžiais, tokiais pat negyvais sakiniiais ir ta pačia minties reikšmės linija. Jokių įvairumų! Dėkingiausia ir domiausia tema padaroma nuobodžiu, atstumiančiu, šabloniniu rašiniu. Tai kalbos neturtas, skurdas, kurio gėdytųsi kiekvienas geresnis laikraštis. Deja, tokie rašiniai randami ir geruose laikraščiuose. Skaitytojai retai juos perskaito nuo pradžios iki galo.

Sklandumas, lengvumas

Kultūringa kalba malonu klausyti, suprasti ir atpasakoti. Tokia kalba parašyta knyga norisi skaityti balsiai, norisi pasigrožyti žodžių skambesiu, minties lakumu, sakinių dailumu, pasikartojančiu tam tikrais protarpiais sakinio kirčiu, pažymintiu žodžio svarumą ar svarbumą. Tokia gražia ir ritminga kalba parašyta Vinco Krėvės Dainavos šalies senų žmonių padavimai. Sakysite, jog tai dailiosios literatūros lyriniai pasakojimai. Taip, tiesa. Bet kiek turime dailiosios literatūros knygų, kurias skaitydami, jaučiamės per žiaurų gruodą važiuoją. Ir tai ne dėl to, kad tie kūriniai realistiniai.

Mokslininkų kalba dažnai skundžiamės, nes jai trūksta (Nuokaita į 5 pusl.)

Pokalbis su Elena Urbaityte

(Atkelta iš 3 psl.)

veido fragmentai, išprauti i geometrinės formas, i reikiantį spalvų kvadratus, lyg akcentuoją šiuolaikinio žmogaus beasmęniškumą. Ar jūs savo darbuose įsiekote tik formalinių sprendimų, ar siekiate atskleisti ir psichologinius aspektus?

— Kuomet aš tapau, aš esu susirūpinusi tik estetiniais problemų sprendimais. Žmogaus kūno dalių įvedimai į spalvines kompozicijas yra taip pat spalvinių plokštumos. Aš traktuojau žmogaus kūno dalį šaltai, kaip vien konstruktyvinę paveikslo dalį. Jei atsiranda psichologinis elementas mano darbuose, jis atsiranda intuityviai, per kūrybinį procesą, iš pasąmonės.

Dažnai mano aštrių spalvų kontrastuose išvelgiamos mūsų modernaus gyvenimo įtampos. Gal tai ir tiesa, nes raudonų spalvų gama man duoda dabartinio gyvenimo pulso asociaciją. Aš noriu per spalvas išreikšti energiją, egzistenciją, vitališkumą.

— Ar jūs bandote savo darbuose pasakyti ką nors naujo, ar

einate i neišbandytas sritis?

— Neišbandytas sritis grynai mane pajaučiame daugiau intuityvia negu logika. Cezannas mirdamas nežinojo, kad jis yra didysis moderniojo meno pirmtakas. Per paskutinius dvidešimt metų meno šūkis, kuris turėjo didelį pasisekimą, buvo avangardas. Avangardu buvo abstraktus ekspresionizmas, populiarius menas, čia vadinamas pop art, optinė iliuzija, konceptualinis menas. O šie visi stiliai nenukrito iš dangaus, bet kilo iš praėjusių tos srities pradininkų.

Trumpai galiu pasakyti apie savo kūrybą, kad siekiu išreikšti mano gyvenamojo laikotarpio intensyvumą, kurį išgaunu, ly-

gindama dvi priešingybes. Pavyzdžiui: geometrinės formas pastatu prieš organines; per spalvinius kontrastus (raudoną prieš mėlyną); dviejų dimensijų plokštumų sprendimą balansuojų tame pačiame darbe su trijų dimensijų formomis; ir kaip žiūrovai man sako, estetinį sprendimą vis-a-vis psichologinio momento.

Rima Čerkeliūnienė

WAGNER and SONS

TYPEWRITERS,
ADDING MACHINES,
AND CHECKWRITERS,
Nuomoma, Parduoda, Taiso
Virš 50 metų patikimas jums
patarnavimas.

Phone — 581-4111
5610 S. Pulaski Rd., Chicago

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGINYBES

Pardavimas ir Taisykimas

2646 W. 60th Street — Tel. RE 7-1941

EKSKURSIJOS I LIETUVĄ 1978 METAIS!!

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

Isteigta 1959 m.

9727 So. Western Ave., Chicago, Illinois 60643
Tel. — (312) 238-9787

6 VIENOS SAVAITES KELIONES:

1 — gegužės mėn. 1 d.; # 2 — gegužės mėn. 8 d. (užpildyta);
3 — gegužės mėn. 14 d. (užpildyta); # 15 — rugpjūčio mėn. 25 d.;
16 — spalio mėn. 9 d.; # 17 — spalio mėn. 16 d.

DVIJŲ SAVAITŲ KELIONES:

4 — birželio mėn. 12 d. (Vokietija);
5 — birželio mėn. 18 d. (Roma);
6 — birželio mėn. 26 d. (Leningradas);
7 — liepos mėn. 2 d. (Roma);
8 — liepos mėn. 10 d. (Sveicarija);
9 — liepos mėn. 17 d. (Paryžius);
10 — liepos mėn. 24 d. (Ryga-Leningradas);
11 — liepos mėn. 31 d. (Leningradas);
12 — rugpjūčio mėn. 7 d. (Sveicarija);
13 — rugpjūčio mėn. 14 d. (Paryžius);
14 — rugpjūčio mėn. 4 d. (Ryga-Leningradas);
15 — gruodžio mėn. 20 d. (Kalėdinė)

Dėl kainų ir platesnių informacijų kreipkitės į American Travel Service Bureau! Visos ekskursijos apima kairių ir Trakus. Visos skrenda su palydovu.

Taipgi parduodame pagintus skridimus (čarterius) į Londoną, Frankfurtą, Žurichą, Varšuvą, Havajus, Las Vegas ir kitur.

Skenduolis pabėgėlis

(Atkelta iš 3 pusl.)

su lavonu, o šį laivelį su šaunuolu įrkiuotoju, tik su vienu, antrasis, kuris buvo įkietęs į vandenį su visa uniforma ir aušiniais batais, pūkinioi prie laivelio, visai nesirūpindamas anksčiau užsimotu darbu. Laivelis irgi nieko nebegalėjo padaryti; plaukiančiam karsto palyda užsibaigė prie Uranijos tilto, kaip ir buvo laukta. Po to karstas plaukė vienas, kartais pirmyn kojomis, kartais galva, lyg būtų turėjęs ištirti, kaip patogiau yra šioje ilgoje kelionėje. Tuo pačiu metu varėsi jis dešinėn taip, kad greitai atsidaužė į pakrantės sieną net keletą kartų, ir buvo pavojus apvirsti prie geležinkelio stoties tilto, kur ne tuojau jis buvo pastebėtas. Mat, ne kiekvienas žiūri žemyn per turėklus, kai nemato jokios policijos. Nors ant Daržovių tilto policijos barikada, nors ir nebereikalinga, buvo ir toliau laikoma, čia nebuvo jokios policijos, ir negyvelis turėjo ramybę, ypač kad kranto siena yra toje vietoje gana aukšta; buvo galima matyti, kaip įsai ten karste linguojasi, bet nebuvo galima prie jo priėti. Kai jau keletą kartų buvo atsidaužęs į sieną, grabas pasvirio; viena ranka nusileido iš jo. Net ir susisiekiimo policininkas, kuris buvo pašautas iš bokštelio, nieko negalėjo daryti; nusimovė jis baltas savo pirštines, matyt pats susirūpinęs, ką po to reikės daryti, ir tai buvo viskas. Daug kas nusisuko į šalį. Ranka labiausiai, atrodo, kėlė jėmą slauką, nes vandenį judėjo, nors ir nežymiai, kartais, bet vis dėlto. Tik tai susisiekiimo policininkas, su baltomis pirštinėmis saujoje, nenusisuko į šalį, lyg tai daryti būtų neleidusi uniforma. Jo sprendimas — paskambinti į sargybos būstinę ir pranešti —

buvo vienintelis protingiausias; numirėlis, atrodė, pats to ir telaukė. Bet vos susisiekiimo policininkas buvo nuėjęs viešojo telefono būdelės paskambinti, užteko vieno sūkuriu srovėje, ir karstas vėl pradėjo važiuoti. Neapvirkęs lygesniam užsisukime, rado praėjimą po geležinkelio stoties tiltu ir nedelsdamas išlindo į antrą jo pusę, ir būtent galva pirmyn; dabar jau tik galva pirmyn; buvo nustojęs suktis, veikė apsisprendusiai, ir atrodė, kad ten pas Valdžios namus net paskubino savo kelionę, lyg būtų norėjęs dar šiandien pasiekti jūrą. Ar kas nors Valdžios namuose tuo metu pro langą pažūrėjo, nežinau. Tiesa, buvo prisišilęs prie vienos naujojo Valkės tilto kolonos, kuri tačiau jo ilgai neužiūlė; tik apsisuko vieną kartą aplinkui neapvirkdamas ir plaukė dabar, pakeitęs kryptį, pro vasariškai žalią šveicarijos Krašto muziejaus parką, vėl kojomis pirmyn, siūbuodamas, bet nesustodamas, ir jau buvo išpūdis, kad Ciurichas jo tikrai nebesulaikys — Ciurichas, kuris grįžo į įprastą dienos tvarką: gulbės plūdiariau ramiai baltos po nusvirusiu ghosniu pas Helmhausą, aukštai ant Karolio Didžiojo karinės tupėjo žuvėdros, vietoj vienuoliškos valandos varpų dabar tikslų laiką skelbė Beromuensterio stotis, policijos užtvaros nuo Daržovių tilto buvo nuimtos, laivelis prie savo plūdės prižiūtas, susisiekiimo policininkas su baltomis pirštinėmis vėl mojavė savo bokštelį... Motina su vaiko vežimėliu pasukį pranešė, savo vyro paliepta, kad jis radęs, kas pranešti reikia; rado jį pas vadinamą Velių kalvę, ten yra pylimas, kuris turėjęs pabėgėlį sustabdyti: atdaras karstas stovėjo pusiau stačias skalaujančiame vandenyje, o lavonas jo viduje, atsidūręs į dugną.

Iš vokiečių kalbos vertė

A. Pakalniškis

JEI JOS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS I LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESHPOSLYTORG)

VYRIAUSIA JSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019

TEL. — 581-6590; 581-7720

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MOSŲ SKYRIAI:

Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	886-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2515
Chicago, Ill. 60629 — 2808 West 69 Street	925-2757
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6753
Cleveland 13, Ohio — 1025 Kenilworth Avenue	771-0886
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campus Avenue	385-6790
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos Campus Avenue	385-6740
Los Angeles 4, Calif. — 139 So. Vermont Avenue	385-6330
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N. Y. — 324 E. 9 St.	475-7430
Miami Beach, Fla. 33139 — 1201 17 St.	305-873-8220
Philadelphia, Pa. 19123 — 1013 N. Marshall St.	215-WA-6-0870
Phoenix, Ariz 85027 — 22047 Black Canyon Hwy.	602-942-6770
Rahway, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Spring, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-588-4404
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	201-6320
Syracuse, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-6746
Woodhaven, Queens, N. Y. 11421 — 80-14 Jamaica Ave.	294-8230

NAUJI SKYRIAI

LAKEWOOD, N. J. 06701 — 234 Second St.	363-0404
HEKIMER, N. Y. — McKENNA RD.	315-605-5800

Lietuvio drama New Yorko scenoje

New Yorko "Theater for a New City" praneša, kad birželio 1 d. įvyks "anoniminio autoriaus" vaidinimo "Pasivaikščiojimas mėnesienoje" premjera. Nesenai atremontuotas teatras yra 2-oje avenue prie 10 gatvės.

Po šiuo trumpu pranešimu slypi ypatinga drama. "Pasivaikščiojimas mėnesienoje", tragikomedija apie merdinčią totalitarinę utopiją, buvo parašyta Lietuvoje prieš kokią pusztą metų. Jos autorius negali paskelbti savo pavardės, nes jis per gerai pažįsta ji supančią politinę sistemą. Tragikomedijai-pabėgėlei pavyko pasiekti Vakarus, kur ji buvo išversta į anglų kalbą. Ji padarė didelį įspūdį "Theater for a New City" vadovybei, kuri pakvietė Joną Jurašą ją įvesti į sceną.

Kitą režisierių šiai dramai būtų sunku išvaizduoti. Jurašas yra su ja intymiai susigijęs ir yra perykęs jos situacijas ir problemas. Visos potekstės ir aluzijos jam žinomos. Šiam spektakliui jis turi labai įdomių sceninių užmanymų.

Nereikia ir aiškinti, kodėl taip svarbu, kad spektaklis kuo geriausiai pavyktų. Kaip "Aušra" ar "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika", "Pasivaikščiojimas mėnesienoje" menine kalba byloja pasauliui apie ypatingą padėtį Lietuvoje. Todėl šis spektaklis su dideliu dėmesiu seks mūsų tautiečiai Lietuvoje. Svarbu, kad jis kuo ilgiau išsilaikytų, nes jo pasisekimas įgalins ir daugiau panašių veikalų pastatymų.

"Pasivaikščiojimo mėnesienoje" spektaklį lietuviai gali pamatyti įvairiais būdais — jame apsilankydami, jį rekomenduodami ir reklamuodami, bet ypač dabar, bematant, prisidedami lėšomis. Teatras suteikia savo patalpą ir techninę pagalbą, bet pinigų spektakliui dar reikia surinkti. Tai puiki proga paremti draugų anoniminį autorių ir padėti svarbiui lietuviškam vaidinimui išvysti pasaulį. Piniginį įnašą, koksai jis bebūtų, galima atskaityti iš mokesčių ("tax-deductible donation"). Čekia išrašomi "Theater for a New City" vardu ir siunčiami šiuo adresu: Theater for a New City, c/o Audronė Misiūnas, Ruppert Towers (Apt. 23 J West), 1601 Third Avenue, New York, N.Y.

Sostinėje dėmesio susilaukusi paroda

Mūsų bendradarbio, rašiusio čia apie M. K. Čiurlionį, dr. Audriaus Pliopio individuali dailės darbų paroda sostinės galerijoje "Washington Project for the Arts" tenyškiaiame dailės gyvenime susilaukė nemažo dėmesio. Parodą reikėjo pratęsti, ir ji galerijoje vyko nuo balandžio 1 iki gegužės 6 d. Penkias savaites trukusi paroda Washingtono yra gana retas atvejis. Parodos darbų nuotraukos ir palankios recenzijos atspausdino "Washington Calendar Magazine" (Lee Fleming), "The Washington Star" (Benjamin Forger), "What's UP IN ART" (Tobie Lanou). Septintasis televizijos kanalas (WJLA-ABC) dviem atvejais pateikė reportažą apie Audrių Pliopį ir jo mairios technikos skulptūras.

Trys meniniai renginiai Toronte

Toronto Prisiikėlimo parapija savo 25 m. įsikūrimo jubiliejų, be bažnytinio iškilmų ir vaišių, paminėjo trim meniniais renginiais. Balandžio 15 ūkagiečių meno ansamblio Dainava Centrinės technikos mokyklos aud-

Pratydo tulpių jūra...

Nuotr. Vytauto Maželis

torijoje atliko muzikinį veikalą "Kūlgrindą". Dirigavo Aloyzas Jurgutis, režisavo Zita Kevalaitytė-Visockienė. Balandžio 22-23 Prisiikėlimo parapijos parodų salėje įvyko dail. Vytauto Igno Jonyno tapybos ir grafikos paroda. Po parodos atidarymo buvo literatūros vakaras, kurio visą programą atliko Jurgis Jankus. Dailininko ir rašytojo kūrybą apibūdino kun. Leonardas Andriekus.

Alfonso Dargio apžvalginė paroda

Vieno ryškiojo savo kartos dailininko Alfonso Dargio (gim. 1909 m.) apžvalginė darbų paroda šiandien atidaryma Rochesterioje, N. Y. Paroda "Gallery 696" patalpose (696 Park Ave., Rochester, N. Y.) vyks iki birželio mėn. 30 d.

Nauji leidiniai

• MŪSŲ VYTIŠ, 1978 m. Nr. 1. Skautiškos minties jaunimo ir vadovų žurnalas. Leidžia Akademis skautų sąjūdis. Redaguoja Antanas Saulaitis, S. J., 2345 West 56th St., Chicago, IL, 60636. Administruoja Alfredas Kleinaitis, 11044 W. 84 Place, Willow Springs, IL, 60480. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje — 6 dol., kitur — 3 dol.

Spausdinamas pokalbis su JAV LB švietimo tarybos pirm. Br. Juodeliu. Apie lietuvius JAV nepriklausomybės dviejų šimtmečių sukaktyje rašo Liūtas Grinius. Prie teisiųjų ir teisminių klausimų stabtelėja Linas Kelešius. Lietuvių kolonijų ateitį Amerikoje svarsto Vytenis Vilkas. Nemažai puslapių skirta skautų veiklos svarstymams ir kronikai.

• AŠTUNTOJI DIENA, 1978 m., Nr. 9. Cicero Vysk. Motiejaus Valančiaus moksleivių at-eitininkų kuopos laikraštėlis. Redakcija: Vitas Laniuskas, Ina Gadliauskaitė, Vida Kuprytė, Laima Sulaitytė, Rūta Končiūtė, Jūratė Arštikytė, Viktoras Radvilas, Rūta Norkutė, Saulius Baronas. Redakcijos adresas: Aštuntoji Diena, 1806 S. 49th Court, Cicero, IL, 60650.

Tai kasmet išleidžiamas ciceriškų moksleivių laikraštėlis. Siemet jis pasirodo jau devintą kartą. Leidinys yra tikrai šios kūrybingos moksleivių ateitininkų kuopos veidrodėlis. Viso čia yra: ir ideologinių raštų, ir be-

Dailininkas Alfonsas Dargis pats taipgi gyvena Rochesterioje ir savo kūrybą gyvai reiškia šio miesto dailės kloduose. Ne kartą yra išskirtas ir pagerbtas įvairiomis premijomis. Jo darbų yra įsigiję įvairūs Amerikos miestų muziejai bei galerijos. Privatūs dailės kolekcionieriai jų turi Lietuvoje, Austrijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Anglijoje, Indijoje, Meksikoje, Švedijoje, Kanadoje ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Grupinėse parodose Alf. Dargio darbai buvo išstatyti Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Vokietijoje, Austrijoje, Italijoje, Kanadoje, Persijoje, Turkijoje, Pakistane ir JAV. Individualios jo parodos buvo surengtos New Yorke, Rochesterioje, Clevelande, Chicagoje, Philadelphijoje, Huntingtone (W. Va.), Koelne ir Manneime — Vokietijoje.

letristikos apybraižinių darbų, ir poezijos posmų, ir sąmojingo humoro. Puslapiai papuošti pritaikintais piešiniais bei vinjetėmis.

• ATSPINDŽIAI, Clevelando šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos moksleivių metraštis 1977-1978. Redagavo: Vilija Banionytė, Sigutė Bankaitytė, Virginija Juodišytė, Rytas Urbaitis. Redaktoriams padėjo akt. Vida Augulytė. Nuotraukos — mkt. Jono Vyšnionio, Vlodo Becevičiaus ir Lino Vyšnionio. Viršeliai — Virginijos Juodišytės ir Sigutės Bankaitytės. Piešinėliai — Mirgos Bankaitytės, Sigutės Bankaitytės,

Virginijos Juodišytės ir Astos Puškorūtės. Išleido šv. Kazimiero lituanistinė mokykla, 17702 Crestland Rd., Cleveland, Ohio 44119. Leidinys 128 psl., kaina — 1 dol.

"Atspindžių" puslapiuose mokinių rašinėliai, beletristiniai bandymai, eilėraščiai, piešiniai. Visa tai pajavairinta nuotraukomis iš mokyklos gyvenimo bei veiklos.

• LAIVAS, 1978 m. gegužės mėn., Nr. 5. Religinio ir tautinio gyvenimo mėnesinis žurnalas. Leidžia Marijonų vienuolija. Redaguoja kun. J. Vaškas, MIC. Redakcijos ir administracijos adresas: 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629. Metinė žurnalo prenumerata JAV ir Kanadoje — 4 dol., kitur 5 dol. Sekminį temą rašo pats redaktorius J. Vaškas, o Motinos dienos tema — ses. Marija Palmira. Kiti straipsniai: "Tėvo dovana Kristuje", "Dievo Kūno šventė", "Aukščiausias kasdieninis debesų" ir kt. Daug religinio gyvenimo kronikos. Žurnalo puslapiai iliustruoti ses. Mercedes piešiniais, gamtos ir meno darbų nuotraukomis.

• MŪSŲ ŽINIOS, 1978 m. balandžio mėn. 30 d., Nr. 7. Lietuvių jėzuitų ir Jaunimo centro Chicagoje biuletenis. Dvisavaitinis leidinys, redaguojamas Antano Saulaičio, S. J. Administruoja Petras Kleinas, S. J. Redakcijos ir administracijos adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636. Siunčiant biuletenį paštu, bent 5 dol. metams.

Pagrindinis dėmesys šį kartą skiriamas velioniu prof. J. Puzinui ir atsisveikinimui su juo. Daug vietos skiriama vakaronei Jaunimo centro reikalais. Mūsų Jaunimo žodžio puslapis ir kt.

• SKAUTŲ AIDAS, 1978 m. vasario mėn. Lietuvių skautų mėnesinis laikraštis — žurnalas. Leidžia LSS Tarybos Pirmia. Redaguoja Sof. Jelonienė, 6111 S. California Ave., Chicago, IL 60629. Administruoja Augustinas Orentas, 6842 S. Campbell Ave., Chicago, IL 60629. Metinė prenumerata — 5 dol.

Žurnalas daugiausia skiriamas gyvai skautiškai veiklai pavaizduoti. Beveik kiekvienas tekstas pajavairinamas gausybe nuotraukų. Šį kartą pabrėžtinai dėmesys skiriamas šeštajai tautinei skautų stovyklai Austrijoje.

• VILTIS, Vol. 36, No. 6, March — April 1978. A Magazine of Folklore and Folk Dance. Žurnalas leidžiamas anglų kalba. Leidėjas ir redaktorius — Vytautas F. Beliajus, P. O. Box 1226, Denver, CO 80201.

Šį kartą daug dėmesio skiriama ukrainiečių murgutiams, vėlavų tautiniais papročiams, istorijai, muzikai ir kt. Užsimintas Simo Kudirkos filmas ir dr. Jono Balio neseniai išėjusi knyga "Lietuvių dainos Amerikoje".

Kalbos kultūra

(Atkelta iš 4 psl.).

sklandumo ir lengvumo. Pa-lyginkime dviejų filosofijos mokslininkų kalbą: prof. Stasio Salkauskio ir prof. A. Maceinos. Pirmojo rašyta tokia tiksli, visos filosofinės plonybės išreikšiančia kalba, bet taip sunkiai suprantama, jog klausytos pasakaitos ar perskaitytos knygos poskyrio neįmanoma ne tik atpa-sakoti, bet ir tiksliai pasakyti, apie ką skaityta. Dažnai studen-

Mirė Chačaturian

Pasaulinio garso armėnų kompozitorius Aram Chačaturian mirė Sovietų Sąjungoje gegužės 1 d., sulaukęs 74 metų amžiaus. Buvo vienas iš šiuo laikų trijų didžiųjų Sovietijos kompozitorių: Prokofjevo, Šostakovič, Chačaturian. Pirmieji du jau mirę anksčiau, Bolševikinėje sistemoje visi jie pergyveno ir šalto ir šalto, kartais buvo giriama ir apdovanojami, kartais barami ir smerkiami. Bet populiarusis Chačaturian'o "Kardų šokis" ir kiti jo simfoniniai kūriniai jau tvirtai pasilieką pasauliniam muzikos lobyne.

tai, norėdami suprasti, bandydavo išmokyti prof. Salkauskio kalbos stilių, bet nevykdavo.

Visai kitas reikšmas — prof. A. Maceinos kalba. Daug knygų jo parašyta, gal keturis ar penkis kartus daugiau kaip prof. Salkauskio. Niekas nėsakė, kad prof. Maceinos knygos nemokslinės ar jų kalba nemokslinė. O kaip lengva, suprantama ir malonu skaityti. Skaitai filosofinį veikalą ir stebies, kaip tas Maceina moka apie tokius didelius ir tolimus dalykus taip paprastai, lengvai ir gražiai pasakyti. Tai kalbos kultūra, pakelta iki aukščiausio lygio. Ja džiaugiamės ir didžiujamės. Vien dėl kalbos verta skaityti prof. Maceinos filosofines ir religines knygas.

Kalbos kultūrą įtakoja rašytojai, mokslininkai, laikraštininkai ir eiliniai lietuviai teigiamai ir neigiamai. Norėtųsi, kad ta neigiamą įtaką mūsų kalbos nepasiektų. Deja, taip nėra, nes kalba gyvena su turimi ir dalinasi viskuo, ką ji turi ir ką mes turime jai pasiūlyti. Kai mūsų pasiūlymai tobulės, gerės ir kultūriniai kūriniai jau tvirtai pasilieką mūsų vartojama lietuvių kalba.

M. Stonys

MES STENGLAMES DUOTI LIETUVIAMS GERIAUSIĄ PATARNAVIMĄ IR GERIAUSIAS PIRKIMO SĄLYGAS. ISGYKITE LABAI PATVARIĄ IR EKONOMIŠKĄ SUSISIEKIMI PRIEMONĘ.

Naujas 1978 m. Plymouth HORIZON — labai ekonomiškas, 4 cilindrinis, su galonu 38 mylias

Kaina nuo — \$3,706.00

1978 m. CHRYSLER kaina nuo \$4,700.00

Turime jaunuosius mašinas: Cadillac, Buick, Pontiac, Oldsmobile ir kitų, taipgi importuotų įvairių kainų, pradedant nuo \$100.00. Mūsų dirbtuvės prityrę mechanikai patalsys karoseriją (Body), sparnus (Fenders) ir suregulios motora.

BALZEKAS MOTORS, 4030 S. Archer VI 1515
Seniausias automobilių pardavėjas Chicagoje, gerbiamas virš 60 m.
PLYMOUTH — VOLARE — CHRYSLER — ARROW

PRAKTIŠKIAUSIOS DOVANOS GIMINEMS LIETUVOJE

Siuntinys 1 — 1978

Nepermatomo nailono gėlėta arba su ornamentais įvairių spalvų labai populiar medžiaga dėl dviejų sūmėjų: gėlėta arba lygių spalvų crimplene medžiaga sukelia; dvigubo storio nailoninė skarelė; moteriškas nailono apatinis arba vyriški nailono viršutiniai marškiniai; dvi poros vyriškų arba moteriškų nailoninių arba vilnonių kojinių; 40 anglišių geriausių cigarečių; dėžė šokoladinių saldinių; 1 svaras pupelių kavos; vienai elutei vilnonė labai gera medžiaga su jaudimu "All wool made in England", gali būti šviesios arba tamsios spalvos.

Sio siuntinio kaina su maitu ir persiuntimo išlaidomis — \$190.00. Taip pat dar galima dėti į šį siuntinį 9 sv. svorio prekų, pavyzdžių, galima dėti 4 m. medžiagos, 2.75 m. dirbtinio minkto kailio arba kitokių dovanų.

Zemliau siūlome keletą praktiškesnių ir naudingesnių dalykų:

Dirbtinio minkto kailis moteriškam paltui	\$90.00
Jeans "Wrangler", vyr. arba mot. (galima siųsti 4)	40.00
Gerėsės rūšies nertinis	32.00
Nailono kojines, vyriškos arba moteriškos	3.00
Vilnonė medžiaga, sukeliai	24.00
Vilnonė skarelė	11.00
Gerėsės marškiniai	15.00
Lietargis telescopic	12.00
Vyriški arba moteriški labai geri pusbatiai	34.00
Crimplene medžiaga kostiumėliui	30.00
Angliška elutei medžiaga ("All wool made in England")	50.00
Gerėsės	75.00

Siunčiame įvairius kalkuliatorius ir Stetoskopus.

Sudarant savo nuofūra siuntinį, reikia pridėti \$28.00 už visas persiuntimo išlaidas. Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas.

Sudarome testamentus, administruojame masybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba pinigais.

BALTIC STORES, LTD.

(Z. Juras)

11 London Lane, Bromley, Kent,
BR I 4HB, England. Tel. 01 460 2592

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Padangos. Priekinių ratų reguliavimas ir balansavimas. Stabdžiai. Dusiuntu- vai. Įmetamieji vamzdžiai ir kiti pataisymai. FIRESTONE TIRES. Wheel alignment and balancing. Brakes. Shock absorbers. Mufflers and pipes. Tune-Ups. Lubrication. Change of oil and Filters.

COUNTRY AUTO AND TIRE SERVICE

2423 West 59th Street — Tel. GR 6-7777

Veikia nuo 7:00 val. ryto iki 8:00 val. vakaro
Šeštadieniais nuo 7:00 val. ryto iki 4 val. popiet
Šventadieniais uždaryta — Sav. MIKAS CESAS

Redaguoja dr. S. Aliūnas

DARBO DIENA

Kas gali sakyti, kad darbas nėra žmogui palaima. Juk kiekvienas pasakys, kaip sunku žmogui, kai negali rasti darbo. Bet tai tik viena pusė, o labai malonu, kai nereikia dirbti. Svarbiausia, kad turi darbą, o dirba kiti.

Žinoma, mes čia kapitalistiniame pasaulyje, anot kai kurių žmonių, paskelbusių savo mintis "Gimtajame krašte", tiesiog skurstame ir vargstame su tais darbais. Kas kita dabartinėje Lietuvoje (ne kokioje ten okupuotoje), ten pilna įvairiausių teisių. Pavyzdžiui, ten teisė ir pareiga, kas verta gegužės 1 d. prisiminti, niekada nestreikuoti, nereikalauti didesnių atlyginimų, geresnių darbo sąlygų, nes garbingoji komunistų valdžia žino, ko vargšui darbo žmogui reikia. Ne taip, kaip šiame kapitalistiniame krašte, kur valdžia nenuvokia, ko darbininkui trūksta, leidžia jam streikuoti ir kankintis be darbo lovoje ar prie televizijos.

Žinoma, šioje geležinės uždangos pusėje gana sunku nutarti, kas yra darbas ir kas yra pramoga. Bepigu anojė, ten darbo jokio nėra, ten tik džiaugsmingas lenktyniavimas komunistų partijos labui. Lenktyniauti yra labai svarbu, net Chruščiovas buvo pasiūlyęs lenktyniauti su Amerika. Dabargi, kai kurie mūsų kultūrininkai nuvažiuoja "Gimtajame krašte" pareikšti, kad socialistiniai kraštai aplenkė Ameriką, tik į socialistinius kraštus jie dar vis nenori grįžti, bijodami veiksmų. Na, ir ką tu pasakysi,

o mes manėme, kad mūsų veiksniai, nors ir labai karingi, neturi jokių policijų, kuri už socializma apsisprendusį tautietį kiek paluptų jo paties džiaugsmui ir labui.

Svarbiausia šiais laikais nuspręsti, kas yra darbas. Pav. klausimas: ar romaną vertinti yra darbas, ar pramoga? Lygiai taip pat neaišku, ar komisijas plūsti arba įvertinti knygų puslapius su visom šiek tiek seksinėm detalėm perspausdinti yra darbas, ar malonumas. Kiek patirta, romaną vertinti yra malonumas, nes kai kas apie jį kalbėjo keliasdešimt kartų, o kitas knygas vertinti jau yra darbas, todėl apie jas nekalbėta nė karto.

Steigti naujas premijas yra darbas, o niekinti tas, kurios jau įsteigtos, yra malonumas. Parasyti vadovėlį yra darbas, o jį niekinti jau yra malonumas. Ak, pagaliau, ne tas didvyris, kas duoda, bet tas, kuris atlaiko.

Darbas ar malonumas.

Darbas ar pramoga.

Visuomeninio darbo problema taip pat gana nelengva. Štai į vakarą važiuoti yra pramoga, bet ta pačia mašina važiuoti į susirinkimą yra darbas. Būtiuje šokti ir skaityti pilstinėti turėtų būti darbas, bet tai laikoma pramoga, o kitą dieną pagirioms sirgti, jau atrodė, kad yra darbas, nors nieko neveiki, o tik sergi.

Jeigu pakvies pirmininkauti susirinkime, nesutik, nes tai darbas, o jei nebūsi pakviestas tai būtina užsigauk, nes taip žeminami tavo sugebėjimai. Jeigu kiti kokio organizacijos veikla, tai reikia žinoti, kad tai ne darbas, o pramoga, bet kai tu juos kritikuoji, tada labai svarbus darbas.

Ak, mielas jaunuoli, vaikel, seneli, I darbą žygiuokit visi kas tik gali, Te jėgas brangiausias tėvynėi aukoja, Su meile tautiečiai pakaušin užtvjoja. J. P.

TAIKA SU MEŠKA

BALYS PAVABALYS

Reikėjo Helsinkio — surado.
Po to reikėjo jai Belgrado.
Reikės dar žaisti Madridą,
Kad smagų žmone jo vardu.

Nejau dėl to ir dėdė Samas
(Jis niekada nebuvo chamas)
Lūka be kopūstų ir barados
Ir nepavaikešio be lasos?

SPAUDOS APŽVALGYBA

FRONTAS IR UŽFRONTE

"Keleivis" balandžio 4 d. paskelbė vedamąjį "Frontas ir užfronte", jame rašoma:

— Kai kurioje didžiai patriotinėje spaudoje išsomi savaitėm pilamos i ištiestas paklodes dar vis papildomos žinios apie mūsų marionų ir pranciškonų "mirtinas nuodėmes", apie St. Barzduką, vedantį mus į pragarą, o dr. Dargį — tiesiu keliu į dangų... Reikiša, tai nepaprastai "svarbu" išieviskosios lietuvišės "amžinumo" ir stiprina Lietuvoje kalinamų tautiečių viltį!

— Bet čia dar ne viskas, "ką mes galime padėti tėvynei". — Ilgiausiais straipsniais sprendžiama problema, kuris mūsų žurnalistas yra "keiksmingesnis".

— Inkvizitoriaus fanatizmu sveriam, kur kultūros žurnalą reikia pirmiausia sudeginti.

— Vienas kamauninkas dar vis išsamiai gvilvena "Stripitiz" ir "Saujos skatiku" liucipieriską "pornografiją", tarsi personažs per trumpos kelnaitės ir viena apnuoginta krūtis gali pražudyti visą šimtmetę literatūrą, tautos dorovę, laisvės kovos prasmę ir ateities Lietuvą...

Tikrai tai esanti nuostabi vieninga "užfronte"...

(Dr. A.)

LAISKAI

— Alpkas rašo:

Kadilakais mes važiuojam
Ir vis verkiame, aimanuojam:
Sunki tremtinio dalis.
Mes vis smerkiame jauną kartą,
Kad ji žuvus savo tautai,
Kad ji niekam nebeverta
Be kalbos savos.
Mes anksčiau kalbėjom:
Proše pani,
Kartais gutten Morgen arba
dasvidani,
O dabar jau sakom Hil!

— Al Wood eiluoja:

Svilonis dėl niekų
Užpuolė Andriekų.
Gudelis supluko,
Pamatęs Barzduko
Barzdelės plaukelį
Ant viešojo kelio.
Stravinskis Repšienę
Viliotą kur šiene
Padėti surasti
Jam ašlata rašto,
Seniai pažadėto.
Ir vis nepradėto.
O žūzė gražioji
Ant šluotos važiuoja
Viršūnė medelių
Rašyti medalių.

FILOSOFAS IR BATSIVYVYS

— Sakyk, ar tu patsai irgi
laikais tu patarimų, kuriuos tu
duodi kitiems?
— Ne, — atsakė filosofas:
— O ar tu pats nešioji visus
batius, kuriuos pasiūvi?

— Optimistui visos durys turi
rakenas ir vyrius; pesimistui
visos durys turi užraktus
ir velkas. William A. Ward

Kongresas, pasikėlis sau algas, meta galbėjimai raių piliečiai, kaskeidamas: "Nebijok, mes tavo išgelbėsime".

AR JAU IŠSILAISVINAI?

Vaiva klausia "Moters" žurnale (1978 m. nr. 1) ir toliau ji dėsto šitaip: "Mes, moterys, nutarėm išsilaivinti. Moters teisės vienas dalykas, bet išsilaivinti iš moteriškos prigimties, motyvos ir susilyginti su tais šovinis-tais vyrais — yra kitas reikalas.

— Aš, ji sako, dar neišsilaivinau ir vargstu vyro išnaudojama. Jis dirba diena iš dienos tą patį darbą kaip automatas, tuo pačiu laiku keliasi, tuo pačiu laiku važiuoja į darbą, neža žiūkšles, kasa sniegą ir, atrodo, turėtų jaustis labai prakilnus ir pilnas dvasios peno, nes užpildo savo buitį prasingumu.

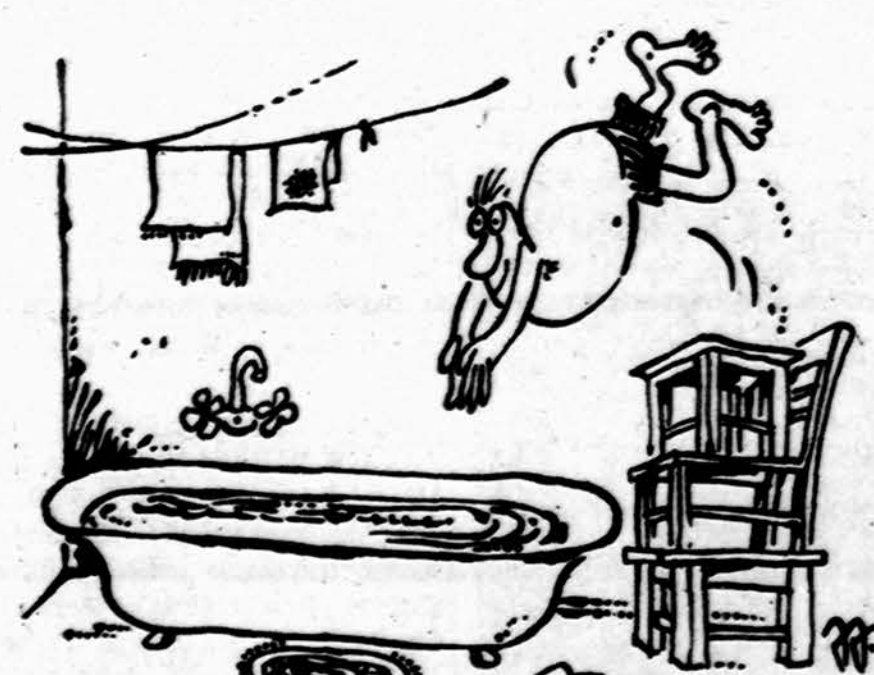
Tačiau, girdi, matyt, jis moterų žurnalą neskaityo ir nesupranta, kad darbas ne namuose yra kilnus ir žmogų užpildo, nes parėjęs vis skundžiasi nuovargiu ir nuoboduliu.

— Negaliu jam įrodyti savo prispaustos ir nužemintos moters padėties. Tai, kas, girdi, kad ke liuos kada noriu, skaitau kiek noru ir užsiminėju visokias išmisais, bet turu kartą į savaitę išvalyti namą ir kiekvieną dieną išvirti ir paduoti pietus. Negaliu priversti ir lėkščių plaut, nors ir kaip beaiškinčiau moterų teises. Jis tuoj atrežia: "Eik ir dirbk

mano darbą, tai indus mieliai išplausiu". Aš sakau: "Jau daug moterų dirba vyrų darbus, o vyrai — lėkštes plauna". Bet vietotj šovinis-tiškos vyriškos ambicijos — mano vyras tuoj užtikrina, kad jis mieliai tuos indus plautų, jei aš šeimą išlaikysiu ir šiukšles išneščiau...

Be abejo, moterys esančios aukštesnės būtybės. Jos esančios pavaresnės, mažiau skundžiasi ir dejuoja gimdydamos, negu vyras gavęs slogą. Savo šeimos reikalus ir finansus jos geriau tvarkančios, negu bet koks didelės firmos viršininkas. Jos esančios geresnės automobilių vairuotojos, nes važinėjančios kasdien, o vyrai — tik savaitgaliais. Gal, girdi, kaip tik dėl to tada daugiausia įvyksta automobilių nelaimių. Aišku, vyrai tuoj primena, kad geriausi simfonijų kūrėjai, matematikai ir restoranų virėjai — vyrai. Bet ji nē kiek neabejojanti, kad moterys nebogiiau skraidytų erdvėmis ir kurtų visokias moksliskas formules, jei jos to norėtų. Bet, girdi, jos nematančios reikalo nei prasmės. Visi išradimai veda į karus, o tai jau esanti vyrų pramoga".

Paruošė pr. alš.

Sportininkas veteranas jau dabar treniruojasi atėjiančios vasaros malonumams. Pildingys Juozas Juozavičius

TĖVAI IR VAIKAI

Būdamas ketverių metų, Egidijus skundavosi:
— Oi, kaip niežti kojos dešną.
Geležinkelio stotyje Rimukas, kūrėdamas į bėgius:
— Tėveli, žiūrėk, kokios ilgos kopėčios.

Pirmą žiemos rytą Stasiukas, priėjęs prie lango:
— Mamyte, kas nudašė žemę?

Vakare, pamatęs vandenį mėnulio atspalvą, Vytukas aiškina:
— Mamyte, mėnulis perskilo ir nukrito.

PSICHIATRAMS PROTĄ TRIANT

Psichiatrų taryba tyrė kareivio protavimą.
— Ar tamsta kada girdi kokius garsus, negalėdamas pasakyti, kas kalba ir iš kur kalba?

— Taip, tamstos, — atsakė kareivis.
— Kada tai atsitinka?
— Kai atsiliepiu, paskambinus telefonu, — atsakė kareivis.

— Vyt, Alantas yra vienas iš kelių pionierių, kurie išdrįsta moterų sijonus kilstelėti truputį aukščiau kulniukų.

Alf. Nakas

Keiksmazodžių žodynėlis

Lietuviški keiksmalai

Eik tu į peklą molio minti.
Kad tu suruktum!
Kad tau liežuvis knuolu atsistotų!
Kad ji nelabasis pagriebt!
Ei tu rugienų rupžė!
Kad tave tūkstantis veinių ir liciperų po lauką išnešiotų!
O tu paršakoji!

Tarybiniai keiksmalai

Blatnylis
Drebakinkis
Grobstytojas
Pagyrūnas
Veltėdis
Spekuliantas
Palatūnas
Pravalkitūnas
Prirašinėtojas

KRITIKO VERSLAS

Kritiko verslas ir gyvenimas tai pat nesaldus. Reikia daug asilo kantrybės ir angelų kilnia-dvasiškumo — dorybių, kokias mes nedangellis gauname iš danglškojo kūrėjo. Br. Rolsa

PAZANGŲ SYDNEJAUS LIETUVIAI

"Akiračiai" kovo mėn. numeryje rašo:

"Sydnėjaus" Lietuvių klubo patalpose, kaip matome iš skelbimų, kiekvieną dieną vyksta skirtingos programos, o šeštadieniais ir sekmadieniais — šokiai. Ten pat vyksta minėjimai, vaidinimai, koncertai. Programatikla vietos menininkai ir kvietstieji svečiai. Pavyzdžiui, vieno šeštadienio programoje skaitome ir toki skelbimą: "Darain ir Tina, žavios nuogom krūtinėm šokėjos".

PIGUS KLAUSOS APARATAS

Apykurtis pensininkas nusprendė, jog tikras klausos aparatas daug kainuotų, tai jis ap link vieną savo ausį apsuoko varinės vielos gabalą.

— Ar geriau girdi? — paklausė jo draugas.

— Ne, — atsakė seniokas, — bet, matai, kai žmonės tai mato, jie su manim ima garsiau kalbėti.

IDIOŲ NESTINGA

— Girdėjau tave tariant žodį "idiotas". Manau, kad ne man taikė?

— Neįstaivaizduok, lyg tartum pasaulyje nebūtų daugiau idiotų.

UZRAŠAI MALDYKLOJE

Pamokslininkas atėjo į maldos namus ir gleimij lentoje užrašė: "Meldžiūsi už visus". Po to atėjo advokatas žemiau parašė: "Ginu visus". O pastrodes ten gydytojas pridėjo: "Visiems prirašau vaistų". Pagaliau paprastas pilietis pačioje apačioje prirašė: "Moku už viską".

ŽODYNĖLAS

— Gražiai sugyvenantys žmonės — *sugyventiniai*.
— Inantys kykius — *imtytininkai*.
— Nenoramos, mėgstantys muštis — *sumuštinniai*.

Taip pažyminti vietovardžiai Lietuvoje, kad koks vyroms brolis, ant lietuvių koprus įdėdamas į komunistines auskamas, nepakyltų.

TARYBINĖS, STATYBINĖS AKTUALIJOS

Kelnėlinės

Sventė mums, kaip niekada — Kelnę gavo brigada!
Saukia vyrai — planas būsiąs, Nebereikšią pliekt "Karusės", Nes kiekvienas iš eilės Padirbėt dabar galės

Svambalinės

Vieno drango nesimato. Jis prie virvės riša batą. — Svambalą — tą retą daiktą. Pagamino pats ir baigta. Kitas vaikinukas jaunas Kas minutę nusispauna. Pagal turinio kritimą. Naują sieną mūryt ima. Kam gulščiuokas — dar ji saugok!

Pabaigtuvinės

Vyrai penktą aukštą rentė (Nebedaug darbų beliko.) Laukė pabaigtuvių šventės Ir pradėjo pint vainiką. Tik staiga kažkas surinko: — Pirmame pabiro tinkas, Braška grindys, sienos yra — Kapremontui reikia vyrų!

Penktą aukštą vainikuoja. Pirmą aukštą remontuoja.

Romas Katinas

TARYBINĖS PATARLĖS

— Nekišk pirštų tarp durų, jeigu jos gamintos kombinatė, — gali išvirsti.

— Viskas gerai, kas gerai baigiasi, — tarė rangovas, pridudamas neužbaigtą objektą.

— Kūdikis yra angelas, kurio sparnai mažėja, kai jo kojos auge. Prancūzų patarlė

— Pinigai nupirks gan gerą šunį, bet nenupirktų jo uodegos vizgenimo. John Billings

TYLJOJI KRITIKA

Jaunas dramaturgas pakvietė žymų anglių aktorį lordą Laurence Oliver iš anksto pasiūlė rėti savo parašytos naujos dramos. Aktorius betgi per repeticiją daugiausia snaudė.

— Kaip galite miegoti, riktelėjo autorius, žinodamas, kad jus pakvietė pasakyti savo nuomonę!

— Vaikine, — atsakė Sir Laurence, — miegas irgi nuomonė.

